

**Nowy program nauczania języka ukraińskiego dla
szkoły podstawowej , dla klas 1-8.**

Zgodny z dokumentem :

**Podstawa programowa kształcenia ogólnego dla szkoły
podstawowej
Język mniejszości narodowej lub etnicznej**

Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 14 lutego 2017 r. w sprawie podstawy programowej wychowania przedszkolnego oraz podstawy programowej kształcenia ogólnego dla szkoły podstawowej, w tym dla uczniów z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu umiarkowanym lub znacznym, kształcenia ogólnego dla branżowej szkoły I stopnia, kształcenia ogólnego dla szkoły specjalnej przysposabiającej do pracy oraz kształcenia ogólnego dla szkoły policealnej (Dz.U. 2017 poz. 356)

opracowany na podstawie :

- 1) „Programu nauczania języka ukraińskiego dla klas 1-3 szkoły podstawowej.” Łucji Drozd DKW-4014-143/00
- 2) „Programu nauczania języka ukraińskiego dla klas 4-6, szkoły podstawowej” – Ł. Drozd i A. Mazur DKW-4014-13/01
- 3) „Programu nauczania języka ukraińskiego dla klas gimnazjalnych I-III”
A.Mazur

za zgodą autorek,

przez Lubomirę Tchórz i Mirosławę Hanasko.

JEZYK MNIEJSZOŚCI NARODOWEJ LUB ETNICZNEJ

Zadaniem szkoły w zakresie nauczania języka mniejszości narodowej lub etnicznej jest wspomaganie wszechstronnego i harmonijnego rozwoju ucznia przez wzmacnianie poczucia jego tożsamości kulturowej, historycznej, etnicznej lub narodowej.

Nauczanie języka mniejszości narodowej lub etnicznej powinno być wspierane przez uczenie zwyczajów, obyczajów oraz właściwych zachowań w środowisku rodzinnym, lokalnym, szkolnym.

Rolą nauczyciela jest uświadamianie uczniom, że wspólnoty takie jak rodzina, środowisko lokalne, ojczyzna, stanowią wielką wartość w życiu każdego człowieka i że każdy ma wobec tych wspólnot obowiązki.

Ponadto nieodłącznym elementem pracy szkoły jest też kształtowanie szacunku do swego języka ojczystego.

Program przeznaczony jest dla szkoły podstawowej oraz do wykorzystania w punktach nauczania, prowadzących naukę języka ukraińskiego w wymiarze 3 godzin tygodniowo.

Na realizację treści poszczególnych działów programu nie określa się konkretnej ilości godzin, ale na kształcenie językowe powinno się poświęcić przynajmniej połowę godzin lekcyjnych.

Przydziału godzin powinien dokonać nauczyciel, oceniając warunki w jakich przebiega proces edukacyjny i możliwości poznawcze uczniów.

Program ten można realizować w systemie klasowo-lekcyjnym lub pozaklasowym i pozalekcyjnym. Zakłada przede wszystkim kształcenie umiejętności uczniów, wyposażenie ich w konieczną i potrzebną wiedzę; samokształcenie.

Zachowanie kolejności realizacji haseł nie jest konieczne. Ważne jest aby pod koniec 8. klasy uczeń wykazał się wiedzą i umiejętnościami określonymi w programie.

W doborze lektur program pozostawia dużą swobodę nauczycielowi i uczniom. Proponuje się jednak, aby dobierać je tak, aby po zapoznaniu się z nimi uczeń dostrzegał związki utworów z kontekstem historycznym.

CELE EDUKACYJNE

I WYCHOWAWCZE

- Poszukiwanie korzeni kultury narodowej
- Poznanie kraju ojczystego i pogłębianie z nim więzi uczuciowej
- Kształcenie szacunku dla dorobku kultury narodowej i europejskiej; pobudzanie dumy z dokonań najwybitniejszych przedstawicieli swojego kraju.
- Rozwijanie zainteresowań uczniów językiem ukraińskim jako narzędzia komunikacji i poznawania oraz składnika dziedzictwa kulturowego.
- Wyrabianie szacunku dla języka narodowego
- Kształtowanie postaw umożliwiających aktywne uczestnictwo w życiu rodziny, szkoły, środowiska, narodu
- Kształcenie sprawności mówienia, słuchania, czytania, pisania w różnych sytuacjach komunikacyjnych.
- Rozbudzanie motywacji do czytania i wyrabianie nawyku krytycznego odbioru dzieł literackich i innych tekstów kultury, rozwijanie indywidualnych upodobań czytelniczych
- Rozwijanie wyobraźni, twórczego myślenia i samodzielności w zdobywaniu wiedzy i działaniu.
- Wdrażanie do kreatywnej pracy w zespole z przestrzeganiem zasad dyscypliny.
- Wyrabianie szacunku dla siebie i innych, poszanowania drugiej jednostki; kształcenie umiejętności skutecznego nawiązywania i podtrzymywania kontaktów międzyludzkich z uwzględnieniem zasad grzeczności, bezinteresowności, tolerancji.
- Kształtowanie nawyku systematycznego i planowego wzbogacania wiedzy, obserwowania świata z pasją poznawczą.

- Pokazywanie pozytywnych zachowań - propagowanie zachowań zgodnych z przyjętymi normami społecznymi w różnych sytuacjach, między innymi podczas uroczystości szkolnych i państwowych.
- Kształtowanie postaw kulturalnego zachowania się
- Wyrabianie nawyku samokształcenia
- Przygotowanie do nauki w szkole średniej

Załącznik 1.

PREAMBUŁA PODSTAWY PROGRAMOWEJ KSZTAŁCENIA OGÓLNEGO DLA SZKOŁY PODSTAWOWEJ

Kształcenie w szkole podstawowej stanowi fundament wykształcenia – szkoła łagodnie wprowadza dziecko w świat wiedzy, przygotowuje do wykonywania obowiązków ucznia oraz wdraża do samorozwoju. Szkoła zapewnia bezpieczne warunki oraz przyjazną atmosferę do nauki, uwzględniając indywidualne możliwości i potrzeby edukacyjne ucznia. Najważniejszym celem kształcenia w szkole podstawowej jest dbałość o integralny rozwój biologiczny, poznawczy, emocjonalny, społeczny i moralny ucznia.

Kształcenie w szkole podstawowej trwa 8 lat i jest podzielone na dwa etapy edukacyjne:

- 1) I etap edukacyjny, obejmujący klasy I-III szkoły podstawowej – edukacja wczesnoszkolna;
- 2) II etap edukacyjny, obejmujący klasy IV-VIII szkoły podstawowej.

Celem kształcenia ogólnego w szkole podstawowej jest:

- 1) wprowadzanie uczniów w świat wartości , w tym ofiarności, współpracy, solidarności, altruizmu, patriotyzmu i szacunku dla tradycji , wskazywanie wzorców postępowania i budowanie relacji społecznych , sprzyjających bezpiecznemu rozwojowi ucznia (rodzina, przyjaciele)

- 2) wzmacnianie poczucia tożsamości indywidualnej, kulturowej, narodowej, regionalnej i etnicznej.
- 3) formowanie u uczniów poczucia godności własnej osoby i szacunku dla godności innych osób
- 4) rozwijanie kompetencji takich jak: kreatywność, innowacyjność i przedsiębiorczość;
- 5) rozwijanie umiejętności krytycznego i logicznego myślenia, rozumowania, argumentowania i wnioskowania;
- 6) ukazywanie wartości wiedzy jako podstawy do rozwoju umiejętności;
- 7) rozbudzanie ciekawości poznawczej uczniów oraz motywacji do nauki;
- 8) wyposażenie uczniów w taki zasób wiadomości oraz kształtowanie takich umiejętności, które pozwalają w sposób bardziej dojrzały i uporządkowany zrozumieć świat;
- 9) wspieranie ucznia w rozpoznawaniu własnych predyspozycji i określaniu drogi dalszej edukacji;
- 10) wszechstronny rozwój osobowy ucznia przez pogłębianie wiedzy oraz zaspokajanie i rozbudzanie jego naturalnej ciekawości poznawczej;
- 11) kształtowanie postawy otwartej wobec świata i innych ludzi, aktywności w życiu społecznym oraz odpowiedzialności za zbiorowość;
- 12) zachęcanie do zorganizowanego i świadomego samokształcenia opartego na umiejętności przygotowania własnego warsztatu pracy;
- 13) ukierunkowanie ucznia ku wartościom.

Najważniejsze umiejętności rozwijane w ramach kształcenia ogólnego w szkole podstawowej to:

- 1) sprawne komunikowanie się w języku polskim oraz w językach obcych nowożytnych;
- 2) sprawne wykorzystywanie narzędzi matematyki w życiu codziennym, a także kształcenie myślenia matematycznego;
- 3) poszukiwanie, porządkowanie, krytyczna analiza oraz wykorzystywanie informacji z różnych źródeł;
- 4) kreatywne rozwiązywanie problemów z różnych dziedzin ze świadomym wykorzystywaniem metod i narzędzi wywodzących się z informatyki, w tym programowanie;

- 5) rozwiązywanie problemów, również z wykorzystaniem technik mediacyjnych;
- 6) praca w zespole i społeczna aktywność;
- 7) aktywny udział w życiu kulturalnym szkoły, środowiska lokalnego oraz kraju.
- 8) czytanie jako umiejętność rozumienia, wykorzystywania i refleksyjnego przetwarzania tekstów kultury.
- 9) umiejętność komunikowania się w języku ojczystym i w języku obcym, zarówno w mowie, jak i w piśmie;
- 10) umiejętność posługiwania się nowoczesnymi technologiami informacyjno-komunikacyjnymi, w tym także dla wyszukiwania i korzystania z informacji;

Zadaniem szkoły jest przygotowanie uczniów do wyboru kierunku kształcenia i zawodu.

Szkoła pomaga uczniowi w nabywaniu kompetencji społecznych takich jak komunikacja i współpraca w grupie, udział w projektach zespołowych lub indywidualnych oraz organizacja i zarządzanie projektami.

Ponieważ środki społecznego przekazu odgrywają coraz większą rolę zarówno w życiu społecznym, jak i indywidualnym, każdy nauczyciel powinien poświęcić dużo uwagi edukacji medialnej, czyli wychowaniu uczniów do właściwego odbioru i wykorzystania mediów.

Ważnym zadaniem szkoły podstawowej jest także edukacja zdrowotna, której celem jest kształtowanie u uczniów nawyku dbałości o zdrowie własne i innych ludzi oraz umiejętności tworzenia środowiska sprzyjającego zdrowiu.

W procesie kształcenia ogólnego szkoła podstawowa kształtuje u uczniów postawy sprzyjające ich dalszemu rozwojowi indywidualnemu i społecznemu, takie jak: uczciwość, wiarygodność, odpowiedzialność, wytrwałość, poczucie własnej wartości, szacunek dla innych ludzi, ciekawość poznawcza, kreatywność, przedsiębiorczość, kultura osobista, gotowość do uczestnictwa w kulturze, podejmowania inicjatyw oraz do pracy zespołowej.

W rozwoju społecznym bardzo ważne jest kształtowanie postawy obywatelskiej, postawy poszanowania tradycji i kultury własnego narodu, a także postawy poszanowania dla innych kultur i tradycji.

Szkoła podejmuje odpowiednie kroki w celu zapobiegania wszelkiej dyskryminacji.

Wiadomości i umiejętności, które uczeń zdobywa w szkole podstawowej opisane są, zgodnie z ideą europejskich ram kwalifikacji, w języku efektów kształcenia

Cele kształcenia sformułowane są w języku wymagań ogólnych, a treści nauczania oraz oczekiwane umiejętności uczniów sformułowane są w języku wymagań szczegółowych.

Działalność edukacyjna szkoły jest określona przez:

- 1) szkolny zestaw programów nauczania
- 2) program wychowawczo- profilaktyczny szkoły

Szkolny zestaw programów nauczania oraz program wychowawczo- profilaktyczny szkoły tworzą spójną całość i muszą uwzględniać wszystkie wymagania opisane w podstawie programowej. Ich przygotowanie i realizacja są zadaniem zarówno całej szkoły, jak i każdego nauczyciela.

Obok zadań wychowawczych i profilaktycznych nauczyciele wykonują również działania opiekuńcze odpowiednio do istniejących potrzeb.

Szkoła oraz poszczególni nauczyciele podejmują działania mające na celu zindywidualizowane wspomaganie rozwoju każdego ucznia, stosownie do jego potrzeb i możliwości. Uczniom z niepełnosprawnościami, w tym uczniom z upośledzeniem umysłowym w stopniu lekkim, nauczanie dostosowuje się ponadto do ich możliwości psychofizycznych oraz tempa uczenia się.

Podstawa programowa kształcenia ogólnego dla szkół podstawowych dzieli się na dwa etapy edukacyjne:

I etap edukacyjny obejmujący klasy I-III szkoły podstawowej – edukacja wczesnoszkolna realizowana w formie kształcenia zintegrowanego oraz

II etap edukacyjny, obejmujący klasy IV-VIII szkoły podstawowej, podczas którego realizowane są następujące

przedmioty:

- 1) język polski;
- 2) język obcy nowożytny;
- 3) drugi język nowożytny
- 4) muzyka;
- 5) plastyka;
- 6) historia
- 7) wiedza o i społeczeństwie
- 8) przyroda;
- 9) geografia
- 10) biologia
- 11) chemia
- 12) fizyka
- 13) matematyka
- 14) informatyka
- 15) technika
- 16) wychowanie fizyczne
- 17) edukacja dla bezpieczeństwa
- 18) wychowanie do życia w rodzinie

19) etyka;

20) język mniejszości narodowej lub etnicznej

21) język regionalny – język kaszubski

Załącznik 2

Podstawa programowa kształcenia ogólnego dla szkoły podstawowej

Język mniejszości narodowej lub etnicznej

Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 14 lutego 2017 r. w sprawie podstawy programowej wychowania przedszkolnego oraz podstawy programowej kształcenia ogólnego dla szkoły podstawowej, w tym dla uczniów z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu umiarkowanym lub znacznym, kształcenia ogólnego dla branżowej szkoły I stopnia, kształcenia ogólnego dla szkoły specjalnej przysposabiającej do pracy oraz kształcenia ogólnego dla szkoły policealnej (Dz.U. 2017 poz. 356)

I ETAP EDUKACYJNY

EDUKACJA WCZESNOSZKOLNA, KLASY I-III

CELE KSZTAŁCENIA

Edukacja językowa. Język mniejszości narodowej lub etnicznej.

Głównym celem kształcenia i wychowania na etapie nauczania początkowego jest wspomaganie wszechstronnego i harmonijnego rozwoju ucznia. Nauczanie języka ojczystego na tym etapie odgrywa znaczącą rolę, ułatwia poznanie i

aktywne uczestnictwo w dorobku kultury swojego narodu, jego historii i tradycji.

Celem edukacji ukrainistycznej jest proces poznania języka mówionego i pisanego w kontekście kontaktów dziecka ze światem .

1. Świadomość własnego dziedzictwa narodowego lub etnicznego.

- 1) Dostrzeganie i rozumienie wartości swego języka ojczystego, świadomość swojej tożsamości narodowej lub etnicznej;
- 2) poznanie elementów przyrody, kultury materialnej i duchowej mniejszości narodowej lub etnicznej, do której należy;
- 3) poznanie elementów historii mniejszości narodowej lub etnicznej, do której należy.

2. Kształcenie językowe.

- 1) uważne słuchanie wypowiedzi i korzystanie z przekazywanych informacji;
- 2) czytanie ze zrozumieniem teksty literackie oraz informacyjne;
- 3) wyciąganie wniosków z przesłanek zawartych w tekście;
- 4) wyszukiwanie w tekście potrzebnych informacji i w miarę możliwości korzystanie ze słowników i encyklopedii przeznaczonych dla dzieci na I etapie edukacyjnym;
- 5) poznanie form użytkowych : życzenia, zaproszenie, zawiadomienie, list, notatka do kroniki;
- 6) poznanie i stosowanie form grzecznościowych w kontaktach międzyludzkich;
- 7) tworzenie w formie ustnej i pisemnej kilkuzdaniową wypowiedź, krótkich opowiadań i opisu, listu prywatnego, życzeń , zaproszeń;
- 8) dobieranie właściwych form komunikowania się w różnych sytuacjach społecznych;
- 9) przejawianie wrażliwości estetycznej w wypowiedziach inspirowanych twórczością dla dzieci, tworzy, przekształca i rozwijanie wypowiedzi;
- 10) uczestniczenie w rozmowach: zadawanie pytań, udzielanie odpowiedzi i prezentowania własnego zdania;
- 11) poszerzanie zasobu słownictwa, czytając teksty literackie oraz inne teksty kultury;

12) poznanie alfabetu: rozróżnianie liter , głosek, znaków fonetycznych; dzielenie wyrazów na sylaby;

oddzielanie wyrazów w zdaniu, oddzielanie zdania w tekście i poprawne go zapisanie

(zgodnie z elementarnymi zasadami ortografii i interpunkcji);

13) pisanie czytelnie i estetycznie;

14) przepisywanie tekstów, pisanie z pamięci i ze słuchu; w miarę swoich możliwości samodzielnie realizowanie pisemnych zadań domowych.

3. Kształcenie literackie i kulturowe.

1) w tekście literackim wybieranie określonych fragmentów, określanie czasu i miejsca akcji, wskazywanie głównych bohaterów;

2) czytanie i recytacja, z uwzględnieniem interpunkcji, intonacji, akcentów, poprawnej wymowy;

3) wykorzystywanie tekstów literackich do tworzenia własnych wypowiedzi;

4) czytanie wskazanych tekstów literackich i wypowiadanie się na ich temat.

Treści nauczania – wymagania szczegółowe KLASY I-III

Rozwój ucznia powinien się dokonywać poprzez wyposażenie go i kształtowanie różnych nawyków i umiejętności, postaw i sprawności, a przede wszystkim :

- rozbudzanie potrzeby uczenia się języka ojczystego

- rozbudzanie potrzeby poznawania kultury narodowej

- kształtowania poczucia przynależności do społeczności szkolnej, środowiska lokalnego, regionu, kraju, Europy

- umiejętność komunikowania się w mowie, piśmie i czytaniu

- zapoznanie z ukraińską literaturą dziecięcą

- wprowadzenie w dziedzictwo kultury narodowej

- informowanie o ukraińskich i polsko-ukraińskich działaniach i związkach
- wdrażanie do uważnego słuchania, do aktywnego odbioru
- umiejętność działania w różnych sytuacjach: rodzinnych, szkolnych, pozaszkolnych

Planowanie osiągnięć ucznia po ukończeniu I etapu edukacyjnego :

W wyniku oddziaływań dydaktyczno – wychowawczych uczeń kończący I etap nauczania języka ukraińskiego :

1. Świadomość własnego dziedzictwa narodowego lub etnicznego. Uczeń:

- 1) dostrzega i rozumie wartość swego języka ojczystego, ma świadomość swojej tożsamości narodowej lub etnicznej;
- 2) poznaje elementy przyrody, kultury materialnej i duchowej mniejszości narodowej lub etnicznej, do której należy;
- 3) poznaje elementy historii mniejszości narodowej lub etnicznej, do której należy.

2. Kształcenie językowe. Uczeń:

- 1) uważnie słucha wypowiedzi i korzysta z przekazywanych informacji;
- 2) czyta ze zrozumieniem teksty literackie oraz informacyjne;
- 3) wyciąga wnioski z przesłanek zawartych w tekście;
- 4) wyszukuje w tekście potrzebne informacje i w miarę możliwości korzysta ze słowników i encyklopedii przeznaczonych dla dzieci na I etapie edukacyjnym;
- 5) zna formy użytkowe: życzenia, zaproszenie, zawiadomienie, list, notatka do kroniki;
- 6) zna i stosuje formy grzecznościowe w kontaktach międzyludzkich;
- 7) tworzy w formie ustnej i pisemnej kilkuzdaniową wypowiedź, krótkie opowiadanie i opis, list prywatny, życzenia, zaproszenie;
- 8) dobiera właściwe formy komunikowania się w różnych sytuacjach społecznych;
- 9) przejawia wrażliwość estetyczną w wypowiedziach inspirowanych twórczością dla dzieci, tworzy, przekształca i rozwija swoje wypowiedzi;
- 10) uczestniczy w rozmowach: zadaje pytania, udziela odpowiedzi i prezentuje

własne zdanie;

11) poszerza zasób słownictwa, czytając teksty literackie oraz inne teksty kultury;

12) zna alfabet: rozróżnia litery, głoski, znaki fonetyczne; dzieli wyrazy na sylaby;

oddziela wyrazy w zdaniu, oddziela zdania w tekście i poprawnie je zapisuje

(zgodnie z elementarnymi zasadami ortografii i interpunkcji);

13) pisze czytelnie i estetycznie;

14) przepisuje teksty, pisze z pamięci i ze słuchu; w miarę swoich możliwości samodzielnie realizuje pisemne zadania domowe.

3. Kształcenie literackie i kulturowe. Uczeń:

1) w tekście literackim wybiera określone fragmenty, określa czas i miejsce akcji, wskazuje głównych bohaterów;

2) czyta i recytuje, z uwzględnieniem interpunkcji, intonacji, akcentów, poprawnej wymowy;

3) wykorzystuje teksty literackie do tworzenia własnych wypowiedzi;

4) czyta wskazane teksty literackie i wypowiada się na ich temat.

Material edukacyjny języka ukraińskiego dla klas 1-3

1. Kręgi tematyczne :

- *Ja i mój rozwój*

Części ciała.

Zmysły.

Potrzeby organizmu.

Emocje i sposoby ich wyrażania.

Zainteresowania , uzdolnienia i twórcze działania.

Stosunek do ludzi. Tolerancja.

Odkrywanie własnej niepowtarzalności.

- *Ja i moja rodzina*

Dom rodzinny.

Tradycje rodzinne.

Różne formy spędzania wolnego czasu.

- *Ja i moja szkoła*

Koleżanki i koledzy. Nawiązywanie kontaktów. Wspólne zabawy.

Prawa i obowiązki uczniów.

Organizacja życia w klasie i w szkole.

Sala zajęć- wygląd.

Szkoła- wygląd, nazwa, adres.

Udział w uroczystościach szkolnych.

- *Moja miejscowość*

Moja miejscowość. Zabytki. Ciekawostki.

Przyroda w otoczeniu domu , szkoły.

- *Moja Ojczyzna*

Godło, flaga, hymn Ukrainy.

Kijów – stolica Ukrainy.

W różnych regionach Ukrainy (morze, góry, step)

Większe miasta.

Zabytki historyczne. Legendy .

Tradycje ukraińskie.

Pieśni i przysłowia ludowe.

Stroje ludowe.

Obrazki z przeszłości.

Patriotyzm narodowy.

Literatura ukraińska – dziecięca.

Kinematografia ukraińska – dziecięca.

Sylwetki : Szewczenko, Franko, Ukrainka i inni.

Aktualne wydarzenia.

- *Ziemia – planeta wszystkich*

Święta międzynarodowe.(Dzień Dziecka)

Koledzy z innych krajów.

Sąsiedzi Ukrainy.

Działania edukacyjne niezbędne dla rozwoju i zdobywania wiedzy.

- *Słuchanie i mówienie*

Słuchanie i reagowanie na polecenia nauczyciela.

Uważne słuchanie innych.

Słuchanie opowiadań, nagrań baśni, narracji filmowej .

Poprawne artykułowanie głosek.

Wymowa głoski Ł

Zadawanie pytań, uczestniczenie w rozmowie, udzielanie odpowiedzi.

Zamykanie myśli w formie zdań.

Prowadzenie dialogu.

Swobodne wypowiedzi na temat wydarzeń z życia, lektury...

Opowiadanie historyjek obrazkowych, baśni, filmów..

Opisywanie przedmiotu lub sytuacji.

Dbłość o kulturę mówienia.

Wygłaszanie z pamięci wierszy.

- *Czytanie i opracowywanie tekstów*

Rozpoznawanie w wyrazach liter, sylab.

Czytanie wyrazów,, zdań, tekstów pisanych i drukowanych.

Wdrażanie do cichego czytania.

Czytanie z podziałem na role.

Czytanie ze zrozumieniem :

- wyodrębnienie postaci (głównych i drugoplanowych) i zdarzeń
- ustalenie kolejności wydarzeń (układanie planu)
- wymienianie cech charakterystycznych bohaterów
- ocena postępowania bohaterów
- wyszukiwanie określonych fragmentów
- inscenizowanie tekstów

Rozróżnianie wierszy od prozy.

- *Pisanie*

Nauka pisania.

Pisanie liter i wyrazów (prawidłowe kształty i łączenia).

Utrzymywanie pisma w liniaturze.

Ćwiczenie pisma.(kształt, proporcje, łączenie liter)

Płynne i czytelne pisanie sylab i wyrazów.

Przepisywanie.

Pisanie ze słuchu i z pamięci.

Przepisywanie z uzupełnianiem.

Przenoszenie wyrazów.

Porządkowanie zdań z rozsypani wyrazowej.

Podpisywanie obrazków.

Redagowanie wypowiedzi kilkuzdaniowej na zadany temat.

List. Adres. Życzenia. Zaproszenie.

Pisanie zdań na temat różnych przedmiotów, wydarzeń (przygotowanie do opisu).

Wielka litera na początku zdania, w nazwach geograficznych, imionach i nazwiskach.

Miękki znak – pisanie słów ze zmiękczeniami.

Apostrof- pisanie wyrazów z apostrofem.

Dwuznaki. (ja....., dż..)

Praktyczne stosowanie alfabetu.

- *Wiedza o języku*

Wyróżnianie głosek.(samogłoski i spółgłoski)

Oznaczenia literowe (jedną literą lub dwuznakiem)

Znajomość alfabetu.

Dzielenie wyrazów na sylaby.

Rzeczowniki.(rodzaje)

Czasowniki.(liczba, osoba, czas)

Przymiotniki (rodzaje)

Liczebniki- jako liczba lub kolejność.

Odróżnienie liczby pojedynczej i mnogiej.

Wyrazy wieloznaczne i o znaczeniu podobnym lub przeciwstawnym.

Stosowanie przecinka przy wyliczaniu.

Procedury osiągnięcia celów.

Głównym celem kształcenia językowego, tak ważnym dla każdej mniejszości, w tym też i dla mniejszości ukraińskiej jest troska o rozwój

umiejętności posługiwania się językiem ojczystym. Rozwijanie umiejętności, takich jak słuchanie, mówienie, czytanie i pisanie .

Używając języka w sposób twórczy i odtwórczy, uczniowie zdobywają narzędzie wszechstronnego rozwoju, coraz lepiej opanowują język, poznają jego piękno, określają samego siebie, nawiązują coraz głębsze więzi emocjonalne i duchowe ze spuścizną swego narodu , stają się kontynuatorami tradycji narodowych, a w przyszłości i twórcami swojej kultury.

Ćwiczenia sprzyjające osiągnięciu tych celów i realizacji treści programowych :

- ćwiczenia wymowy
- prowadzenie rozmów, swobodne wypowiedzi uczniów
- odgrywanie scenek
- opowiadanie treści ilustracji, historyjek obrazkowych, utworów
- ustne i pisemne opisywanie różnych przedmiotów, osób, zwierząt
- ćwiczenia w czytaniu cichym i głośnym, konkursy pięknego czytania
- ćwiczenia w przepisywaniu, pisaniu z pamięci i ze słuchu, ćwiczenie techniki pisania
- pisanie listów, życzeń, dialogów, opowiadań, ogłoszeń, przepisów
- porządkowanie alfabetyczne wyrazów
- analizowanie trudności ortograficznych , wyjaśnienie pisowni, ćwiczenia zapisu wyrazów
- wygłaszanie tekstów z pamięci
- korzystanie ze zbiorów biblioteczki podręcznej (i szkolnej)
- uzupełnianie zdań różnymi częściami mowy, wskazywanie w tekście poznanych części mowy, grupowanie wyrazów według części mowy
- odszukiwanie przedmiotów po ich opisie
- rozpoznawanie w tekście zdań oznajmujących, pytających i rozkazujących

- rozwijanie zdań
- korzystanie ze słowników ortograficznych
- wypisywanie z tekstów wyrazów z określonymi trudnościami
- dyktanda wprowadzające, utrwalające, sprawdzające
- tworzenie słowniczków wyrazów tematycznych , z określoną trudnością
- prezentowanie ulubionych książek
- konkursy ortograficzne

Propozycje lektur dla klas 1-3

Kl. 1.

1. Весела абетка (autor do wyboru)
2. Телесик
3. Коза-Дереза
4. Солом'яний бичок
5. Котик та півник
6. Колобок
7. Ходить гарбуз по городу

Kl.2.

1. М.Коцюбинський : Два цапки, Дві кізоньки, Десять робітниць
2. І.Франко : Ріпка, Лисичка і журавель, Мурко і Бурко
3. Л.Глібов : Їжак та Лисиця
4. В. Сухомлинський : Ялинка для горобчиків
5. С.Васильченко: Неслухняний глечик
6. Рукавичка
7. Пан Коцький
8. Мудра дівчина

Kl.3.

1. Т. Шевченко : Тече вода з-під явора, Садок вишневий
2. М. Коцюбинський: Івасик та Тарасик
3. І.Франко : Осел і Лев, Заєць та Їжак, Старе добро забувається
4. Олена Пчілка : вірші

5. Леся Українка: Біда навчить
6. О.Вишня: Фазани, Любіть книгу
7. Н.Забіла : казка
8. Кривенька качечка
9. Про півника і курочку

SYSTEM OCENIANIA W klasach 1-3

Oceniając zachowanie ucznia nauczyciel zwraca uwagę na to czy uczeń:

- zgodnie bawi się w grupie
- potrafi współpracować w grupie
- używa właściwego słownictwa w kontaktach z innymi
- stosuje zwroty grzecznościowe
- przestrzega zasad bezpieczeństwa w czasie pracy i zabawy
- chętnie pomaga innym
- pracuje samodzielnie
- skupia się na wykonywanej pracy
- kończy rozpoczętą pracę
- nie zraża się trudnościami
- utrzymuje porządek w miejscu pracy
- jest aktywny w czasie zajęć
- przynosi na zajęcia potrzebne materiały i przybory
- właściwie zachowuje się na wycieczkach
- słucha uważnie nauczyciela i wypełnia polecenia
- pracuje sprawnie i we właściwym tempie

Oceniając pozostałe umiejętności nauczyciel ocenia w jakim stopniu uczeń opanował materiał edukacyjny , na podstawie planu wynikowego :

Plan wynikowy (kl. 1-3)

Działania edukacyjne	Osiągnięcia
Mówienie i słuchanie	<ul style="list-style-type: none"> • nazywa najczęściej spotykane rzeczy: owoce, warzywa, przybory szkolne, odzież, meble, części ciała, • liczy w zakresie 20, zna dni tygodnia • rozumie polecenia n-la • wypowiada się krótkimi zdaniami • potrafi zadać proste pytanie • odpowiada na pytania n-la • wypowiada się na temat obrazków pojedynczymi wyrazami • układa krótkie opowiadania w formie prostych zdań, nie zawsze zachowuje pełną strukturę opowiadania
Czytanie i opracowywanie tekstów	<ul style="list-style-type: none"> • czyta poprawnie krótkie wyuczone teksty • czytając cicho rozumie główny sens tekstu • odpowiada na pytania dotyczące wysłuchanego tekstu • wskazuje głównych bohaterów • z pomocą n-la ustala kolejność zdarzeń • wygłasza teksty z pamięci przy pomocy n-ela • czyta teksty z podziałem na role
Pisanie	<ul style="list-style-type: none"> • tempo pisania jest powolne • właściwie łączy litery, stosuje

	<p>odstępny pomiędzy wyrazami</p> <ul style="list-style-type: none"> • pisze czytelnie i kształtnie • poprawnie przepisuje tekst • uczestniczy w zbiorowym gromadzeniu słownictwa • układając opisy posługuje się prostymi zdaniami • opanował pisownię niektórych wyrazów z trudnościami ortograficznymi
Wiedza o języku	<ul style="list-style-type: none"> • zna litery alfabetu • umie dzielić wyrazy na sylaby i przenosić je • rozróżnia samogłoski i spółgłoski • rozpoznaje zdania pytające i rozkazujące • zachowuje znaki interpunkcyjne • potrafi wskazać w zdaniu niektóre części mowy, takie jak: rzeczownik, czasownik, przymiotnik i liczebnik

PLAN WYCHOWAWCZY Z JĘZYKA UKRAIŃSKIEGO

<i>Zadania</i>	<i>Tematyka</i>
Odpowiedzialność za siebie i innych	<ol style="list-style-type: none"> 1. Przestrzeganie ustalonych norm, reguł i zasad 2. Uczucie się szacunku dla wspólnego dobra
Pracowitość, rzetelność, wytrwałość	<ol style="list-style-type: none"> 1. Systematyczne przygotowanie się do zajęć 2. Pozytywna motywacja do nauki
Aktywność społeczna	<ol style="list-style-type: none"> 1. Umiejętność odnalezienia swojego miejsca w grupie, środowisku. 2. Wywiązywanie się powierzonych zadań. 3. Rozwijanie sfery poznawczej,

	ukierunkowanie na szukaniu prawdy, dobra, piękna w otoczeniu własnym i środowisku.
Stawianie celów i ich osiągnięcie	<ol style="list-style-type: none"> 1. Stopień trudności adekwatnie do możliwości ucznia. 2. Pogłębianie i poszerzanie swoich możliwości.
Przywiązanie i poszanowanie wartości	<ol style="list-style-type: none"> 1. Chęć uczenia się j. ukraińskiego 2. Zapoznanie się z kulturą ukraińską
Umiejętność oceny własnych zachowań	<ol style="list-style-type: none"> 1. Ocena zachowania na tle grupy 2. Samoocena
Umiejętność komunikacji	<ol style="list-style-type: none"> 1. Kształtowanie umiejętności myślenia i formułowania wypowiedzi 2. Doskonalenia umiejętności mówienia, słuchania, pisanie i czytania

II ETAP EDUKACYJNY

KLASY IV-VIII

Cele kształcenia – wymagania ogólne

Klasy IV–VIII szkoły podstawowej to czas kształtowania poczucia własnej świadomości narodowej lub etnicznej, poznawania kultury, rozwijania umiejętności komunikacyjnych, doskonalenia myślenia konkretnego i abstrakcyjnego. To również okres formowania się charakteru młodego człowieka, w tym dostrzegania i rozumienia wartości uniwersalnych m.in. prawdy, dobra, piękna.

I. Świadomość własnego dziedzictwa narodowego lub etycznego.

1. Znajomość podstawowych utworów literackich i innych tekstów kultury ważnych dla poczucia tożsamości narodowej lub etnicznej.
2. Znajomość podstawowych faktów z historii narodowej lub etnicznej.
3. Znajomość elementów kultury narodowej lub etnicznej (np. symbole, legendy,

baśnie).

4. Znajomość podstawowych faktów z życia społeczności lokalnej.

II. Kształcenie językowe.

1. Rozumienie wartości języka ojczystego oraz jego funkcji w budowaniu wspólnoty rodzinnej, narodowej i kulturowej.
2. Kształtowanie odpowiedzialności za własne użytkowanie języka.
3. Poznawanie podstawowych pojęć służących do opisywania języka jako narzędzia komunikacji.
4. Kształcenie umiejętności porozumiewania się (słuchania, mówienia, czytania i pisanie) w sytuacjach prywatnych i publicznych, w tym z osobami z trudnościami w komunikowaniu się.
5. Kształcenie umiejętności poprawnego mówienia i pisanie zgodnego z zasadami poprawności językowej.

III. Kształcenie literackie i kulturowe.

1. Rozwijanie umiejętności interpretacji utworów literackich i innych tekstów kultury.
2. Rozwijanie umiejętności analizy wybranych utworów literackich z wykorzystaniem właściwej terminologii.
3. Rozwijanie zdolności rozumienia wartości o charakterze narodowym i uniwersalnym.
4. Rozwijanie potrzeby uczestnictwa w wydarzeniach kulturalnych.

IV. Tworzenie wypowiedzi.

1. Rozwijanie umiejętności wypowiadania się w różnych formach.
2. Kształcenie umiejętności wygłaszania, recytacji i interpretacji głosowej tekstów.
3. Doskonalenie dykcji i operowania głosem.
4. Poznawanie podstawowych zasad retoryki, w szczególności argumentowania.
5. Rozwijanie umiejętności tworzenia wypowiedzi pisemnych.
6. Wyrażanie własnych poglądów i opinii.
7. Tworzenie wypowiedzi pisemnych, z uwzględnieniem estetyki tekstu i zasad jego organizacji.

Treści nauczania – wymagania szczegółowe

Praca nauczyciela języka mniejszości narodowej lub etnicznej w klasach IV–VIII polega na tworzeniu sytuacji sprzyjających rozwojowi zainteresowań uczniów i ich świadomego uczestnictwa w kulturze.

Nauczyciel w organizowaniu procesu dydaktycznego jest zobowiązany do stosowania rozwiązań metodycznych, które zapewnią integrację kształcenia literackiego, językowego i kulturowego uczniom będących na różnych poziomach

rozwoju intelektualnego. W swojej pracy powinien wykorzystywać metody aktywizujące m.in. dyskusję, debatę, dramę, projekt edukacyjny, które wspomagają rozwój samodzielnego docierania do informacji i prezentowania efektów kształcenia przez uczniów.

KLASY IV–VI

I. Świadomość własnego dziedzictwa narodowego lub etnicznego. Uczeń:

- 1) zna i rozumie utwory literackie i inne teksty kultury ważne dla poczucia tożsamości narodowej lub etnicznej;
- 2) zna i rozumie podstawy kultury narodowej lub etnicznej (bohaterowie, wydarzenia, symbole, legendy);
- 3) zna podstawowe fakty z życia mniejszości narodowej lub etnicznej w Polsce;
- 4) rozpoznaje najważniejsze tematy i motywy charakterystyczne dla literatury narodowej, wyszukuje na ten temat informacje w internecie.

II. Kształcenie językowe.

1. Gramatyka. Uczeń:

- 1) odmienia części mowy (rzeczownik, czasownik, przymiotnik);
- 2) rozpoznaje spójnik;
- 3) rozpoznaje w tekście zdania pojedyncze nierozwinięte i rozwinięte oraz zdania złożone.

2. Zróżnicowanie języka. Uczeń:

- 1) wskazuje główne cechy języka mówionego i języka pisanego;
- 2) posługuje się oficjalną i nieoficjalną odmianą języka narodowego lub etnicznego;
- 3) rozumie dosłowne i przenośne znaczenie wyrazów w wypowiedzi;
- 4) dostosowuje sposób wyrażania się do zamierzonego celu wypowiedzi;
- 5) rozróżnia synonimy, antonimy;
- 6) dostrzega różnice pod względem zakresu i treści w znaczeniu wyrazów.

3. Komunikacja językowa i kultura języka. Uczeń:

- 1) identyfikuje nadawcę i odbiorcę wypowiedzi;
- 2) rozpoznaje znaczenie niewerbalnych środków komunikacji (np. gest, mimika, postawa ciała);
- 3) zna i stosuje zasady akcentowania wyrazów;
- 4) używa stylu stosownego do sytuacji komunikacyjnej;
- 5) stosuje zasady etykiety językowej.

4. Odbiór przekazu językowego. Uczeń:

- 1) nazywa swoje reakcje czytelnicze (np. ocena bohaterów, emocje);
- 2) określa temat i główną myśl tekstu;
- 3) rozpoznaje w wypowiedzi prawdę lub fałsz;
- 4) rozpoznaje gatunki publicystyczne prasowe, radiowe i telewizyjne w tym artykuł,

wywiad, recenzję.

5. Ortografia i interpunkcja. Uczeń:

- 1) pisze poprawnie pod względem ortograficznym;
- 2) poprawnie używa znaków interpunkcyjnych: kropki, przecinka, znaku zapytania, znaku wykrzyknika, cudzysłowu, dwukropka, średnika.

III. Kształcenie literackie i kulturowe.

1. Analiza i interpretacja utworów literackich. Uczeń:

- 1) określa problematykę utworu;
- 2) rozpoznaje gatunki charakterystyczne dla kultury danej mniejszości narodowej lub etnicznej;
- 3) rozpoznaje rodzaje i gatunki literackie;
- 4) przypisuje utwór literacki do właściwego rodzaju literackiego;
- 5) rozpoznaje w tekście literackim: epitet, porównanie, metaforę i określa ich funkcje;
- 6) korzysta z informacji zawartych w encyklopediach i słownikach, również w sieci internetowej;
- 7) rozpoznaje odmiany gatunkowe literatury popularnej.

2. Odbiór tekstów kultury. Uczeń:

- 1) rozumie, czym jest adaptacja dzieła (np. filmowa, sceniczna, radiowa);
- 2) wskazuje różnice między tekstem literackim a jego adaptacją;
- 3) rozumie specyfikę różnych tekstów kultury (teatr, film, muzyka, sztuki plastyczne).

IV. Tworzenie wypowiedzi.

1. Mówienie. Uczeń:

- 1) przedstawia propozycję interpretacji wybranego tekstu kultury;
- 2) tworzy plan wypowiedzi własnej;
- 3) streszcza linearnie wypowiedź narracyjną;
- 4) operuje słownictwem z kręgów tematycznych: życie codzienne, szkoła, dom;
- 5) poprawnie akcentuje wyrazy i stosuje poprawną intonację w zdaniu;
- 6) świadomie wykorzystuje wykrzyknik jako część mowy, w tym w celu wyrażenia emocji;
- 7) interpretuje na głos wybrane utwory literackie (w całości lub w części).

2. Pisanie. Uczeń:

- 1) dostrzega i uwzględnia relacje między częściami składowymi wypowiedzi (tytuł, wstęp, rozwinięcie, zakończenie);
- 2) stosuje związki frazeologiczne ze zrozumieniem ich znaczeń;
- 3) tworzy wypowiedzi stosując narrację pierwszo- i trzecioosobową;
- 4) tworzy spójną pod względem logicznym i składniowym wypowiedź na zadany temat;
- 5) tworzy wypowiedzi pisemne w następujących formach gatunkowych: opowiadanie, opis, charakterystyka postaci literackiej lub rzeczywistej;
- 6) opisuje własne odczucia, które budzi utwór

KLASY VII i VIII

Uczeń spełnia wymagania określone dla klas IV–VI.

I. Świadomość własnego dziedzictwa narodowego lub etnicznego. Uczeń:

- 1) dostrzega różne wzorce postaw społecznych, narodowych, obywatelskich, obyczajowych, kulturowych, moralnych, religijnych i w ich kontekście kształtuje swoją tożsamość;
- 2) rozpoznaje tematy, motywy, toposy charakterystyczne dla literatury narodowej.

II. Kształcenie językowe.

1. Gramatyka. Uczeń:

- 1) poprawnie odmienia części mowy (liczebnik, zaimek);
- 2) rozpoznaje przysłówki, przyimek i wskazuje różnice między nimi;
- 3) rozpoznaje funkcje składniowe wyrazów użytych w zdaniu;
- 4) rozpoznaje w tekście zdania złożone współrzędnie i podrzędnie, równoważniki zdań.

2. Zróżnicowanie języka. Uczeń:

- 1) rozumie znaczenie homonimów;
- 2) zna typy skrótów i skrótowców;
- 3) rozumie pojęcie stylu, rozpoznaje styl potoczny, urzędowy, artystyczny, naukowy, publicystyczny;
- 4) rozpoznaje funkcję języka w tekście;
- 5) dostrzega zróżnicowanie słownictwa – rozpoznaje słownictwo ogólnonarodowe i słownictwo o ograniczonym zasięgu (wyrazy gwarowe, terminy naukowe, archaizmy i neologizmy, eufemizmy i wulgaryzmy);
- 6) rozpoznaje wyrazy rodzime i zapożyczone, rozumie ich funkcję w tekście.

3. Komunikacja językowa i kultura języka. Uczeń:

- 1) sprawnie posługuje się oficjalną i nieoficjalną odmianą języka narodowego lub etnicznego;
- 2) czyta teksty ze zrozumieniem, rozpoznaje intencję nadawcy;
- 3) świadomie, odpowiedzialnie, selektywnie korzysta (jako odbiorca i nadawca) z elektronicznych środków przekazywania informacji;
- 4) czerpie dodatkowe informacje z przypisu;
- 5) identyfikuje wypowiedź jako tekst reklamowy, informacyjny;
- 6) zna konsekwencje stosowania form charakterystycznych dla środków

elektronicznych (takich jak SMS, e-mail, czat);

7) stosuje zasady etyki i etykiety językowej, wie, w jaki sposób zwracać się do rozmówcy w zależności od sytuacji i relacji z rozmówcą (dorosły, obcy, bliski, rówieśnik, lekarz, profesor, nauczyciel);

8) charakteryzuje nadawcę wypowiedzi.

4. Odbiór przekazu językowego. Uczeń:

1) nazywa swoje reakcje czytelnicze (np. wrażenia);

2) formułuje wnioski wynikające z przesłanek zawartych w tekście;

3) rozpoznaje wypowiedź argumentacyjną, wskazuje tezę, argumenty i wnioski;

4) rozpoznaje wypowiedź o charakterze informacyjnym, ekspresywnym i impresywnym;

5) rozpoznaje manipulację językową;

6) odróżnia opinię od faktu;

7) wyszukuje w tekście informacje wyrażone wprost i pośrednio;

8) rozpoznaje gatunki publicystyczne prasowe, radiowe i telewizyjne, w tym reportaże, felieton.

5. Ortografia i interpunkcja. Uczeń:

1) pisze poprawnie pod względem ortograficznym i interpunkcyjnym;

2) wykorzystuje wiedzę o składni w stosowaniu reguł interpunkcyjnych.

III. Kształcenie literackie i kulturowe.

1. Analiza i interpretacja utworów literackich. Uczeń:

1) rozpoznaje gatunki literackie, potrafi wymienić ich cechy, np. przypowieść, pamiętnik, dziennik, komedia, dramat jako gatunek, tragedia, ballada, nowela, hymn oraz inne gatunki charakterystyczne dla kultury danej mniejszości narodowej lub etnicznej;

2) wskazuje elementy dramatu: akt, scena, tekst główny, tekst poboczny (didaskalia), monolog, dialog;

3) rozpoznaje w tekście literackim: symbol, alegorię, neologizm, ironię, puentę i określa ich funkcje;

4) rozumie dosłowne i przenośne znaczenie wyrazów;

5) korzysta z informacji zawartych w encyklopediach i słownikach;

6) rozpoznaje odmiany gatunkowe literatury popularnej: powieści lub opowiadania obyczajowe i przygodowe, utwory fantasy.

2. Odbiór tekstów kultury. Uczeń:

1) interpretuje dzieła sztuki (obraz, grafika, rzeźba, fotografia);

2) określa wartości estetyczne poznawanych tekstów kultury;

3) dostrzega specyfikę przekazów audiowizualnych (przedstawień teatralnych, filmów, programów informacyjnych, programów rozrywkowych), potrafi nazwać ich tworzywo (ruchome obrazy, warstwa dźwiękowa).

IV. Tworzenie wypowiedzi.

1. Mówienie. Uczeń:

- 1) przedstawia propozycję odczytania konkretnego tekstu kultury i przekonująco ją uzasadnia;
- 2) tworzy rozbudowany plan wypowiedzi własnej;
- 3) hierarchizuje informacje w zależności od ich funkcji w przekazie;
- 4) operuje słownictwem z kręgów tematycznych: społeczeństwo, kultura, rozwój psychiczny i moralny człowieka.

2. Pisanie. Uczeń:

- 1) stosuje poprawnie różne rodzaje wypowiedzi we własnych tekstach, dostosowuje szyk wyrazów i wypowiedzi składowych do wagi, jaką nadaje przekazywanym informacjom;
- 2) stosuje zasady organizacji tekstu zgodne z wymogami gatunków, tworzy spójną pod względem logicznym i składniowym wypowiedź na zadany temat;
- 3) uwzględnia w interpretacji potrzebne konteksty, np. biograficzny, historyczny;
- 4) tworzy wypowiedzi pisemne w następujących formach gatunkowych: urozmaicone kompozycyjnie i fabularnie opowiadanie, opis sytuacji i przeżyć, zróżnicowany stylistycznie i funkcjonalnie opis przedmiotów lub dzieł sztuki, charakterystyka postaci literackiej, filmowej lub rzeczywistej, sprawozdanie z lektury, filmu, spektaklu i ze zdarzenia z życia, rozprawkę, podanie, CV, list motywacyjny, dedykację; dostosowuje odmianę i styl wypowiedzi do gatunku, w którym się wypowiada;
- 5) rozumie rolę akapitów w tworzeniu wypowiedzi pisemnych.

3. Retoryka i stylistyka. Uczeń:

- 1) przeprowadza wnioskowanie jako element wyводу argumentacyjnego;
- 2) wykorzystuje retoryczne środki językowe oraz rozumie ich oddziaływanie na odbiorcę;
- 3) w wypowiedzi (pisemnej lub ustnej) określa tezę/ hipotezę, formułuje argumenty;
- 4) rozróżnia i wskazuje środki perswazji w tekstach reklamowych, określa ich funkcje.

Warunki i sposób realizacji.

Program ten został skonstruowany tak, aby jego realizacja była możliwa zarówno przy wykorzystaniu filmów, nagrań, tablic tematycznych, jak i przy jedynie najprostszych pomocy dostępnych w każdej szkole.

Jednym z warunków osiągnięcia powodzenia w nauce jest umiejętność koncentrowania uwagi, powodująca aktywizację możliwości percepcyjnych poprzez oddziaływanie na różne zmysły, a przede wszystkim na słuch i wzrok. Zrozumieniu, przyswojeniu i zapamiętaniu materiału językowego sprzyja uatrakcyjnienie procesu lekcyjnego poprzez stosowanie różnorodnych pomocy

dydaktycznych. Dlatego poleca się stosować wszelkie dostępne pomoce poglądowe, jak : szeroko pojęte środki audiowizualne, a także tablice, plansze, kserokopie, materiały realioznawcze.

Osiągnięcie oczekiwanych wyników nauczania w dużej mierze zależy od stosowania różnych metod (słownych, oglądowych, praktycznych), przede wszystkim jednak metod i technik aktywizujących uczniów , między innymi : gier dydaktycznych (zabawy planszowe, metody przypadków i symulacji), dramy czy debaty.

Należy wybierać takie metody nauczania, które pozwalają uczyć i wychowywać; korelować operacje intelektualne z działaniami praktycznymi uczniów , doznaniem estetycznymi i przeżyciami.

Współczesna szkoła ma przygotować uczniów do ustawicznego samokształcenia.

W związku z tym należy ich wdrażać do pracy zgodnie z zasadami pracy umysłowej, uczyć samodzielnego myślenia, planowania i organizowania własnych zajęć. Natomiast przysposobienie uczniów do pełnienia określonych ról w dorosłym życiu wymaga kształtowania umiejętności komunikacji, dyskusji i negocjowania, dowodzenia własnych sądów, samooceny, empatii czy też twórczego rozwiązywania problemów.

Na wszystkie sytuacje komunikacyjne nakładają się sytuacje aksjologiczne, toteż należy łączyć działania dydaktyczne z wychowawczymi. Uczeń ma nie tylko osiągnąć sprawność komunikowania się otoczeniem, ale także odkrywać wartość reprezentatywną dla kultury, w której żyje naród, utożsamiać się z nimi. Aby pomóc w tym uczniom, trzeba sytuacje szkolne zbliżać do sytuacji autentycznych, symulować określone zdarzenia, umożliwiać pracę indywidualną, grupową i zbiorową. Niech uczeń będzie nadawcą i odbiorcą, twórcą i autorem własnych działań i wypowiedzi.

Indywidualizując pracę na lekcji, nauczyciel powinien przygotować dla uczniów zestaw ćwiczeń na różnych poziomach trudności.

Klasa 4.

• Słuchanie i mówienie

Treści kształcenia	Umiejętność rozumienia słowa i wypowiedzania się. Uczeń powinien:
Wypowiedź jednozdaniowa; Słuchanie Wypowiedzenie: -oznajmujące - rozkazujące - pytające	- słuchać z uwagą - rozumieć i reagować na cudzą wypowiedź - udzielać odpowiedzi wyraźnie, zdecydowanie - budować wypowiedzenia pojedyncze i złożone - mówić z odpowiednią intonacją
Wypowiedź wielozdaniowa; - informacja - przepis -instrukcja - ogłoszenie - rozmowa - dyskusja - opowiadanie - opis - wygłaszanie tekstów z pamięci	- selektywnie, odróżniać informacje istotne od mniej ważnych - zadawać pytania w celu uzyskania precyzyjnej informacji - nazywać uczucia dobierając odpowiednie słowa - wykazywać zrozumienie intencji wypowiedzi innych - koncentrować się na coraz dłuższej wypowiedzi - uczestniczyć w rozmowie -rozmawiać w sposób kulturalny - słuchać z uwagą wypowiedzi kolegów - uzasadniać własne zdanie - słuchać w skupieniu - opowiedzieć przebieg wydarzeń -opisywać przedmioty, postaci, krajobrazy - uwydatniać sens wygłaszanego tekstu

- **Czytanie tekstów**

<p>Treści kształcenia</p>	<p>Umiejętność rozumienia słowa i wypowiedzania się.</p> <p>Uczeń powinien:</p>
<p>Czytanie głośne</p>	<ul style="list-style-type: none"> -czytać głośno, poprawnie, wyraźnie i płynnie -uwzględniać znaki przestankowe, akcenty logiczne -utrzymywać właściwe tempo i rytm - doskonalić technikę czytania
<p>Czytanie ciche postać, zdarzenie, fikcja prawdopodobna i nieprawdopodobna, baśń</p> <p>porównanie uosobienie strofa wers rym rytm</p>	<ul style="list-style-type: none"> -czytać cicho ze zrozumieniem - ćwiczyć czytanie ciche jako przygotowanie do czytania głośnego - czytać literaturę dziecięcą - znać układ książki i higienę czytania - czytać utwory poetyckie
<p>Czytanie z podziałem na role indywidualne, chóralne</p>	<ul style="list-style-type: none"> - czytać z podziałem na role, oddając charakter postaci - odróżniać tekst narracji od dialogów
<p>Odczytywanie różnych tekstów kultury teatr, film</p> <p>czasopisma</p> <p>- słowniki</p>	<ul style="list-style-type: none"> -wypowiadać swoje zdanie na temat przedstawienia, filmu - podać informacje o czasopiśmie - posługiwać się słownikiem ortograficznym -wiązać obrazek z dymkiem, odczytywać sens komiksu; odczytywać rebusy, krzyżówki, zagadki.

• **Pisanie**

Treści kształcenia	Umiejętność rozumienia słowa i wypowiedzania się. Uczeń powinien:
Estetyka i poprawność zapisu	- stosować zasady ortografii i pisać poprawnie: / wyrazy z podwójnymi spółgłoskami /wymianę spółgłosek cz,k,ch /wielkie litery w nazwach geograficznych / nie – z częściami mowy /zmiękczenie spółgłosek /zakończenia bezokoliczników /zakończenie czasu przeszłego rodz. męskiego
Graficzna strona wypowiedzi pisemnej	-komponować trójdzielną wypowiedź -wyodrębniać akapity - dzielić wyrazy przy przenoszeniu -zachowywać margines
Wypowiedź jednozdaniowa	-zamykać myśl w obrębie zdania - redagować wypowiedzenia pojedyncze rozwinięte i nierozwinięte - oddzielać przecinkiem jednorodne części wypowiedzenia - unikać powtórzeń, stosować wyrazy bliskoznaczne - budować zdania oznajmujące, rozkazujące, pytające i stosować odpowiednie znaki interpunkcyjne
Wypowiedź wielozdaniowa Informacja dialog plan opowiadanie opis	- redagować spójne wypowiedzi na rozmaite tematy - posługiwać się spójnikiem w zdaniu - rozdzielać przecinkiem zdania składowe - redagować dialogi ilustrujące sytuację - rozpoznawać i układać wypowiedzenia bez orzeczenia jako punkty planu - przekształcić plan na zdania pytające, oznajmujące - redagować opowiadanie na podstawie planu - stosować wybrany czas narracji - redagować opis przedmiotu, krajobrazu,

list	<p>postaci</p> <ul style="list-style-type: none"> - stosować wyrazy bliskoznaczne i przeciwstawne - stosować przymiotniki jako określenia rzeczowników <ul style="list-style-type: none"> - poprawnie napisać adres - zredagować zwięzłe życzenia lub pozdrowienia - napisać list do najbliższych - stosować zwroty grzecznościowe - stosować wielką literę
------	---

- **Nauka o języku**

Treści kształcenia	Umiejętność rozumienia słowa i wypowiedzania się. Uczeń powinien:
Składnia i fleksja wypowiedzenie pojedyncze	<ul style="list-style-type: none"> - rozpoznawać w tekście i budować wypowiedzenia : oznajmujące, pytające , rozkazujące - rozpoznawać i budować wypowiedzenia rozwinięte i nierozwinięte - rozpoznawać podmiot i orzeczenie (bez konieczności wprowadzania terminu) - rozwijać określeniami podmiot i orzeczenie
Części mowy odmienne czasownik	<ul style="list-style-type: none"> - rozpoznawać czasowniki; określać i tworzyć osoby i liczby czasownika -poprawnie pisać zakończenia bezokoliczników i zakończenia czasu przeszłego rodz. męskiego - poprawnie używać Nie z czasownikami
rzeczownik	<ul style="list-style-type: none"> - wskazywać rzeczowniki w tekście - odróżniać rzeczowniki pospolite i własne; nazywające osoby, rośliny i zjawiska

przymiotnik	<ul style="list-style-type: none"> - rozróżniać liczbę, rodzaj i formę rzeczownika - poprawnie pisać Nie z rzeczownikami - stosować przymiotniki do określenia rzeczowników - pisać poprawnie Nie z przymiotnikami w stopniu równym
Części mowy nieodmienne przysłówki	<ul style="list-style-type: none"> - określać czasowniki przysłówkiem - poprawnie pisać Nie z przysłówkiem w stopniu równym - tworzyć przysłówki o znaczeniu przeciwstawnym i bliskoznacznym
Fonetyka	<ul style="list-style-type: none"> - zna alfabet i potrafi się posługiwać słownikami. - zna sposób zapisu spółgłosek miękkich - dzieli wyrazy na głoski, litery, sylaby

Propozycja lektur ; kl.4.

1. Л. Українка- Біда навчить, Казка про Оха, Лілея, Надія
2. О.Іваненко- Три бажання, Чарівні зерна
3. В.Сосюра – Правдивий Київ, Рідна мова
4. О.Олесь- Війна з татарами, Початки Києва
5. І.Франко- Старе добро забувається, Грицева шкільна наука
6. Л.Глібов- Коник стрибунець,
7. М.Пригара- Михайлик-Джура козацький
8. П.Мирний- Казка про Правду і Кривду. Пригода з *Кобзарем(уривок)
9. Т. Шевченко-
10. В.Симоненко-
11. В.Стус-.....
12. Б.Лепкий-
13. С.Васильченко- В бур'янах
14. В.Голобуцький- Запорозька Січ
15. Народні перекази – Про Довбуша, Устим Кармелюк
16. Езоп – Батько та доньки
17. І. Калинець- Казка про хлопця Крижинку
18. В.Сухомлинський-

- 19.Г.Сковорода-
- 20.М. Коцюбинський – Ялинка (уривок)
- 21.О.Довженко – Хата
- 22.Б.Грінченко- На волю, Зорі
- 23.Л.Костенко- Бузиновий цар
- 24.Б.І.Антонич- Село
- 25.В.Земляк- Ластів»яче гніздо
- 26.В.Масляк – Українській дитині
27. Є.Ярошинська –Орел і лис
- 28.Б.Антоненко-Давидович – Сова і орел
- 29.В.Шевчук- Цвіркун і дівчинка
30. Комікс та журнал дитячий

Klasa 5.

Слуhanie i мовienie

Treści kształcenia	Umiejętność rozumienia słowa i wypowiedania się. Uczeń powinien :
Wypowiedź jednozdaniowa.	- jak w klasie 4; - komunikować się z otoczeniem w różnych sytuacjach - używać trybu przypuszczającego(bez terminologii) - prawidłowo wymawiać spółgłoski miękkie (ś – na wzór „sinus”)
Wypowiedź wielozdaniowa: *rozmowa	- słuchać z uwagą wypowiedzi rozmówcy i właściwie na nią reagować - prowadzić rozmowę telefoniczną, stosować formuły grzecznościowe - aktywnie uczestniczyć w rozmowie
*opowiadanie	- zadawać pytania na temat wysłuchanych treści - mówić na temat - poszerzać słownictwo - posługiwać się różnymi typami wypowiedzeń

*opis	<ul style="list-style-type: none"> - budować spójną wypowiedź - stosować zaimki , wyrazy oceniające i wyrażenia wskazujące na stosunki przestrzenne - układać zdania rozwinięte - określać kształt, wielkość i barwę
*sprawozdanie	<ul style="list-style-type: none"> - sprawnie zdać relację z wydarzenia - stosować wyrazy i wyrażenia określające stosunki czasowe - stosować wyrazy oceniające dodatnio i ujemnie
*dyskusja	<ul style="list-style-type: none"> - jak w klasie 4. - wyrażać swój punkt widzenia jasno i przekonująco - zastanowić się nad sensem wypowiedzi innych osób - właściwie dobierać argumenty, bronić własnego zdania
*wygłaszanie tekstów z pamięci	<ul style="list-style-type: none"> - jak w klasie 4. - porównywać sposoby recytacji

Czytanie tekstów

Treści kształcenia	Umiejętność rozumienia słowa i wypowiedzania się. Uczeń powinien :
Czytanie głośne	<ul style="list-style-type: none"> - poprawnie i wyraźnie czytać utwory literatury dziecięcej - odpowiednio zaznaczać akcenty emocjonalne
Czytanie ciche	<ul style="list-style-type: none"> -jak w kl.4. - czytać opowiadania i inne teksty wykazując ich zrozumienie - ćwiczyć ciche czytanie jako przygotowanie do czytania głośnego - świadomie korzystać z książki jako źródła wiedzy - określić elementy świata przedstawionego w legendzie - dostrzegać ciągłą lub stroficzną budowę wiersza i jego rytm
Odczytywanie różnych tekstów kultury : *teatr, TV, film	<ul style="list-style-type: none"> - rozumieć treść widowiska - świadomie oglądać programy - przeglądać czasopisma, uzasadnić swój wybór

*czasopisma	- korzystać z katalogu
*katalogi	- korzystać ze słownika ortograficznego, encyklopedii
*wydawnictwa informacyjne	- znać specyfikę komiksu, układać zagadki, rebusy, krzyżówki
*komiksy , szarady	

Pisanie

Treści kształcenia	Umiejętność rozumienia słowa i wypowiedzania się. Uczeń powinien :
Estetyka i poprawność	- jak w kl.4. - pisać formy trybu przypuszczającego i prostych liczebników - apostrof - znak miękki - wymianę głosek o,e –i ,u-w
Wypowiedź jednozdaniowa	- redagować jednozdaniową wypowiedź pisemną zgodnie z intencją - budować zdania pojedyncze rozwinięte -budować zdania złożone
Wypowiedź wielozdaniowa:	
*planowanie	- redagować plan ramowy i szczegółowy
*dialog	-zapisać rozmowę
*opowiadanie	- układać opowiadanie twórcze i odtwórcz - poprawnie zapisywać dialogi - stosować synonimy
*opis	- redagować opis - stosować wyrażenia przyimkowe
*list	- adresować kopertę - redagować poprawnie list zgodnie z intencją
*notatka z lektury	- redagować notatki w formie planu i wypowiedzi ciągłej
*zaproszenie	- redagować i komponować graficznie zaproszenie
*sprawozdanie	- osiągnąć sprawozdawczy charakter wypowiedzi

Nauka o języku

Treści kształcenia	Umiejętność rozumienia słowa i wypowiedania się. Uczeń powinien :
<p>Składnia i fleksja</p> <p>*wypowiedzenie pojedyncze</p> <p>*wypowiedzenie złożone</p>	<p>-dostrzegać związki między wyrazami</p> <p>- rozróżniać zdanie i równoważnik zdania</p> <p>- przekształcać zdanie pojedyncze na złożone</p> <p>-poprawnie stosować przecinki</p>
<p>Części mowy odmienne:</p> <p>*czasownik</p> <p>*rzeczownik</p> <p>*przymiotnik</p> <p>*liczebnik</p>	<p>-rozpoznawać bezokoliczniki</p> <p>- rozróżniać czasy</p> <p>- tworzyć i stosować poprawne formy czasu przeszłego</p> <p>-rozdźniać tryby (bez wprowadzania terminologii)</p> <p>-poprawnie akcentować i pisać czasowniki w trybie przypuszczającym(z cząstką „b” i „by”)</p> <p>- stosować odpowiednie formy rzeczowników</p> <p>- znać i stosować rzeczowniki występujące tylko w l.poj., i l.mn</p> <p>- określać funkcję rzeczownika w zdaniu (podmiot, dopełnienie)</p> <p>-poprawnie zapisywać przymiotniki złożone (np.złotowerchuj)</p> <p>- odmieniać przez przypadki</p> <p>-poprawnie pisać przymiotniki twardo- i miękkotematowe (syzyj- synij)</p> <p>-posługiwać się liczebnikiem jako określeniem rzeczownika</p> <p>- poprawnie zapisywać liczebniki główne i porządkowe</p>
<p>Części mowy nieodmienne:</p> <p>*przysłówek</p> <p>*przymimek i spójnik</p>	<p>- określać czasownik różnymi przysłówkami</p> <p>-praktycznie stosować w zdaniu</p>
<p>Fonetyka</p>	<p>-rozróżniać spółgłoski twarde i miękkie</p> <p>- dostrzegać wpływ akcentu na znaczenie słowa</p> <p>- poprawnie wymawiać spółgłoski miękkie „Z,S,D” na wzór polskiej wymowy „sinus”</p>

Propozycja lektur ; kl.5.

1. Легенди-вибір
2. Л.Глібов- Щука, Синиця, Чиж та Голуб, « Лебідь,Щука і Рак»
3. С.Васильченко – Широкий шлях
4. Р.Купчинський- Міц край / М.Петрів – Рідний край
5. Л.Костенко – Усе моє,все зветься Україна. , Білочка восени
6. М.Митаров – Дружба
7. О.Лапський – Славко Крилач – уривок
8. В.Багура – На ослячій лаві (про І.Франка)
9. О.Кобилянська – В долах
- 10.І.Липа – Перестиглий овоч – казка
- 11.О.Олесь – Бджілка і Зозуля
- 12.І.Крип'якевич – Буряк і соняшник – казка
- 13.І.Франко – Лис Микита –уривок з поеми, Захар Беркут – уривок
- 14.Л.Українка – Мамо, іде вже зима, На роковини Шевченка
- 15.Є.Гуцало – Лось – уривок
- 16.Про заснування Києва
- 17.Про смерть князя Олега
- 18.Про Кирила Кожум'яка – Двобій на Трубежі
- 19.Н Забіла – Плач Ярославни (уривок із Слова о полку Ігоревім)
- 20.Р.завадович – Лев на сторожі – вірші
- 21.Козацькі пісні – вибір
- 22.Коляди – вибір
- 23.Т.Шевченко – вірші – вибір
- 24.П.Куліш – Орися (уривок)
- 25.М.Вовчок- Горпина
- 26.М.Коцюбинський – Маленький грішник – уривок
- 27.Г.Сковорода – Ворон і Чиж
- 28.В.Симонкнко – вірші
- 29.О.Довженко – Зачарована Десна – уривок
- 30.Комікси, тексти з дитячих журналів

Klasa 6.

Słuchanie i mówienie

Treści kształcenia	Umiejętność rozumienia słowa i wypowiedzania się. Uczeń powinien :
Wypowiedź jednozdaniowa	-budować precyzyjne, jednozdaniowe wypowiedzi w sytuacjach oficjalnych
Wypowiedź wielozdaniowa: *dyskusja	- słuchać opinii krytycznie i kulturalnie, szanować zdanie innych -budować wypowiedź tak, by przekonać rozmówcę do swojego zdania
*opowiadanie	-budować poprawne zdania
*opis	- opowiadać przebieg wydarzeń według planu
*charakteryzowanie postaci	-uzupełniać niepełne wypowiedzi -odtworzyć z pamięci elementy rzeczywistości
*sprawozdanie	-wykorzystywać wyrazy nazywające cechy charakteru, usposobienia, umysłowości - unikać powtórzeń
*streszczenie	-posługiwać się związkami frazeologicznymi i wyrazami w celu osiągnięcia dokładności wypowiedzi - budować zdania krótkie, zwarte, zawierające istotne informacje
*wygłaszanie tekstów z pamięci	-hierarchizować informacje - budować zdania krótkie, zwarte, zawierające istotne informacje - krytycznie oceniać własną recytację -włączyć się w tok inscenizacji, zwracając uwagę na intonację, natężenie głosu, poprawność artykulacyjną

Czytanie tekstów

Treści kształcenia	Umiejętność rozumienia słowa i wypowiedzania się. Uczeń powinien :
Czytanie głośne	-jak w klasach poprzednich

	-doskonalić technikę czytania
Czytanie ciche	<ul style="list-style-type: none"> -wyszukiwać w książkach określone treści, korzystać z tekstu i ilustracji -rozpoznawać w tekście nieliterackim fragmenty które informują -czytać utwory literackie – uzasadniając swój wybór - wybierać cytaty przydatne w nauce - wskazać w utworze epickim fabułę, akcję, wątek; próbować określić motywację postępowania bohatera - dostrzegać różne sposoby narracji - rozpoznawać gatunki epickie: baśń, legenda, opowiadanie, powieść -wskazać osobę mówiącą i rym w liryce
<p>Odczytywanie różnych tekstów kultury:</p> <p>*teatr, film, TV</p> <p>*czasopisma</p> <p>*katalogi</p> <p>*wydawnictwa informacyjne</p> <p>*instrukcje</p> <p>*komiksy, łąmigłówki</p>	<ul style="list-style-type: none"> - porównywać literackie środki wyrazu ze środkami filmowymi i teatrem - wykorzystywać informacje zawarte w audycjach oświatowych -wybierać potrzebne informacje -wyszukać samodzielnie lekturę z katalogu -posługiwać się w samodzielnej pracy słownikami, encyklopediami... -objaśnić zasady użytkowania -jak w klasach poprzednich -rozwiązywać rebusy, zagadki

Pisanie

Treści kształcenia	Umiejętność rozumienia słowa i wypowiedzania się. Uczeń powinien :
Estetyka pisma i poprawność zapisu	<ul style="list-style-type: none"> -podobnie jak w klasach poprzednich - pisać biegle i czytelnie - stosować poznane zasady ortograficzne - pisać „Ne” z poznanymi częściami mowy

	<ul style="list-style-type: none"> -dzielić wyrazy przy przenoszeniu -prawidłowo stawiać przecinki - pisać przedrostki: roz- bez- pry- pri- pre-
Graficzna organizacja wypowiedzi pisemnej	<ul style="list-style-type: none"> -stosować właściwe wyróżnienia w tekście
<p>Wypowiedź wielozdaniowa:</p> <p>*opowiadanie</p> <p>*opis</p> <p>*streszczenie</p> <p>*charakterystyka postaci</p> <p>*list</p> <p>*notatki z lektury</p> <p>*pisma użytkowe</p>	<ul style="list-style-type: none"> - jak w klasach poprzednich -redagować opowiadanie na podstawie własnych przeżyć lub lektury - przytaczać i zapisywać cudzą wypowiedź -poprawnie zapisywać dialog -zachować poprawny szyk wyrazów -redagować opowiadanie w 1. i 3. Osobie -zredagować opis dzieła sztuki -wykorzystywać słownictwo nazywające uczucia, oceniające -streszczać wydarzenia w porządku chronologicznym -wyrażać się zwięźle -przedstawić postać, opisując jej wygląd - dostrzegać względność ocen - stosować przymiotniki określające -redagować list oficjalny -poprawnie zapisywać zwroty do adresata -zredagować notatkę, posługiwać się równoważnikami zdań -wyciągać krótkie wnioski wynikające z analizy tekstów -zredagować zaproszenie, ogłoszenie zgodnie z intencją

Nauka o języku

Treści kształcenia	Umiejętność rozumienia słowa i wypowiedzania się. Uczeń powinien :
Składnia i fleksja: *wypowiedzenie pojedyncze *wypowiedzenie złożone	-budować zdania z zachowaniem odpowiedniego szyku wyrazów -rozwijać zdania -budować wypowiedzenia złożone, stosując odpowiednie spójniki i zaimki - poprawnie stosować znaki interpunkcyjne
Części mowy odmienne: *czasownik *rzeczownik *przymiotnik *zaimek *liczebnik	-budować wypowiedzenia z zastosowaniem strony czynnej i biernej (przekształcać konstrukcje) -tworzyć i stosować różne formy czasownika - stosować formy nieosobowe czasownika zakończone na no- to - utrwałać wiadomości o rzeczowniku - używać poprawnych form przypadkowych -poprawnie stopniować - poprawnie zapisywać z cząstką „Ne” -wymieniać głoski (Г З Ж ЖЧ С НА Щ) - zastępować różne części mowy odpowiednimi zaimkami -poprawnie stosować іі , ій -poprawnie stosować i zapisywać liczebniki ułamkowe i złożone
Części mowy nieodmienne: *przysłówek	- poprawnie stopniować odpowiednie przysłówki -poprawnie pisać cząstkę Ne- z przysłówkami

Propozycja lektur ; kl.6.

1. Українські думи – 2 до вибору
2. Т.Шевченко – Іван Підкова, Заповіт, Доля
3. С.Васильченко – 1 оповідання до вибору
4. С.Руданський – 2 співомовки
5. О.Іваненко – Тарасові шляхи – уривки
6. І. Нечуй-Левицький – Микола Джеря – фрагменти
7. Є.Гуцало - Сім'я дикої качки, Обморожені журавлі
8. М.Вовчок – Козачка
9. Г.Тютюнник – Дивак
- 10.Ф.Дудко – Великий гетьман
- 11.І.Драч – Грибна фантазія
- 12.О.Олесь – О слово рідне
- 13.В.Стус – 3 таборового зошита , Чого ти ждеш
- 14.А. Чайковський – За сестрою , На уходах
- 15.О.Вишня – Моя автобіографія
- 16.Л.Костенко – вибір поезії
- 17.Є.Гребінка – Ведмежий суд
- 18.І.Франко – Добрий заробок
- 19.Книгописання – книжка в сиву давнину
- 20.Криниця українських пісень
- 21.М.Грушевський – вибране з Історії України – гетьмани
- 22.М.Литвин – Струни золоті (про кобзарів)
- 23.М.Вінграновський – Сіроманець – уривок
- 24.Ю.Мушкетик – Сірко
- 25.П.Гулак-Артемівський – Пан та собака
- 26.Український фільм
- 27.Українські мультики
- 28.Вистава – відеозапис
- 29.Дитячі журнали
- 30.Текст вибраний учнем

Klasa 7. // Klasa 8.

TREŚCI NAUCZANIA

Treści kształcenia	Klasa 7	Klasa 8
SŁUCHANIE		
Słuchanie wypowiedzi innych osób	<ul style="list-style-type: none">• kulturalne i uważne słuchanie wypowiedzi kolegów, również podczas pracy w grupach• wyraźne prośby o powtórzenie lub uzupełnienie, wyjaśnienie czegoś, wolniejsze mówienie• słuchanie nagrań wzorcowej recytacji tekstu	<ul style="list-style-type: none">• podejmowanie prób jednoczesnego słuchania i notowania
Rozumienie słuchanego tekstu w różnych sytuacjach komunikacyjnych	<p>określenie tematyki wysłuchanego tekstu</p> <ul style="list-style-type: none">• rozumienie poleceń• odróżnianie tekstu informacyjnego od perswazyjnego• określenie intencji nadawcy, dostrzeganie w głosie mówiącego smutku, żalu, radości, kpiny, ironii, gniewu• uczestniczenie w rozmowie koleżeńskiej, dyskusji na rozmaite tematy	<p>odróżnianie informacji od komentarza i oceny</p> <ul style="list-style-type: none">• aktywne uczestniczenie w rozmowach i dyskusjach• wykazywanie tolerancji dla cudzych opinii• stosowanie słownych przejawów aktywnego słuchania, wyrażanie odmiennego poglądu, wątpliwości, niezgody• selekcja informacji w słuchanym tekście
Przemówienie		<ul style="list-style-type: none">• analizowanie cudzych wypowiedzi pod względem logicznym• odnajdywanie ukrytej perswazji, odróżnianie subiektywizmu od obiektywizmu, celu wypowiedzi• wskazywanie środków językowych typowych dla przemówienia• ocenianie przemówienia według samodzielnie opracowanych kryteriów
Wywiad	- uważne słuchanie w celu precyzyjnego formułowania pytań	<p>słuchanie krytyczne, przewidywanie odpowiedzi rozmówcy</p> <ul style="list-style-type: none">• wyciąganie wniosków i uogólnianie na podstawie wywiadu
Wysłuchiwanie reklam	-słuchanie krytyczne różnorodnych reklam	-dostrzeganie językowych i pozajęzykowych środków perswazyjnych; zauważanie ich etycznego wymiaru

CZYTANIE tekstów pisanych i odbiór innych tekstów kultury		
Głośne czytanie	-czytanie tekstów współczesnych i dawnych, przestrzeganie zasad interpunkcji, prawidłowe akcentowanie i intonacja	<ul style="list-style-type: none"> • doskonalenie techniki czytania • próby interpretacji głosowej tekstu • płynne i poprawne czytanie pod względem dykcji i pauzowania
Ciche czytanie ze zrozumieniem	<p>odczytywanie tekstu na poziomie dosłownym • wybieranie z tekstu najważniejszych informacji • odpowiadanie na pytania dotyczące treści przeczytanego tekstu • wskazywanie związków czasowych i przyczynowo- - skutkowych między wydarzeniami</p> <ul style="list-style-type: none"> • określanie adresata, funkcji tekstu i intencji nadawcy • wyjaśnianie tytułu tekstu • wyjaśnianie psychologicznych motywów postępowania bohaterów • wartościowanie zachowań i postaw, a nie bohaterów • dostrzeganie złożoności natury ludzkiej, wskazywanie ogólnie aprobowanych wartości (przyjaźń, wierność, patriotyzm) 	<ul style="list-style-type: none"> • zadawanie pytań dotyczących przeczytanego tekstu • precyzyjne i trafne określanie tematu tekstu • zaznaczanie cytatów na zadany temat w dłuższej lekturze • posługiwanie się terminem satyra w omawianiu utworu
Czytanie utworów lirycznych	<p>określanie cech liryki jako rodzaju literackiego</p> <ul style="list-style-type: none"> • odróżnianie osoby mówiącej w wierszu od autora • określanie nastroju tekstu, wyodrębnianie obrazów poetyckich • wyjaśnianie znaczeń symboli i alegorii 	<p>wskazywanie epitetów, porównań, przenośni, wyrazów dźwiękonaśladowczych, pytań retorycznych</p> <ul style="list-style-type: none"> • posługiwanie się terminami wiersz stroficzny i ciągły, wiersz bezrymowy, wiersz wolny • nazywanie układów rymów • omawianie związku treści dzieła z okolicznościami jego powstania i biografią autora • rozpoznawanie cech gatunkowych psalmu, pieśni i hymnu
Czytanie utworów epickich i dramatycznych	<p>wskazywanie elementów konstrukcyjnych świata przedstawionego w utworze (fabuła, akcja, wątek, motyw)</p> <ul style="list-style-type: none"> • odróżnianie fikcji literackiej od rzeczywistości • posługiwanie się terminami realizm i fantastyka • uzasadnianie przynależności gatunkowej opowiadania i powieści • rozróżnianie narracji pierwszo- i 	<p>wskazywanie cech gatunkowych legendy, podania, przypowieści i powieści</p> <ul style="list-style-type: none"> • odróżnianie dziennika od pamiętnika • rozróżnianie cech literatury faktu, powieści autobiograficznej i historycznej • uzasadnianie obecności narratora wszechwiedzącego w utworze • rozpoznawanie cech dramatu

	<p>trzecioosobowej</p> <ul style="list-style-type: none"> • wskazywanie w tekście epickim fragmentów opowiadania i opisu • dostrzeganie w utworze cech gatunkowych bajki; uzasadnienie przynależności tekstu do literatury dydaktycznej 	<p>jako rodzaju literackiego</p> <ul style="list-style-type: none"> • posługiwanie się terminami tragedia, komedia, tekst główny, tekst poboczny (didaskalia), dialog, monolog - • rozróżnianie rodzajów literackich: epiki, liryki, dramatu
Czytanie innych tekstów pisanych	<p>h</p> <ul style="list-style-type: none"> • korzystanie z encyklopedii i słowników: języka ukraińskiego, wyrazów obcych, polsko-ukraińskiego, ukraińsko-polskiego i ortograficznego • posługiwanie się spisem treści, indeksem, przypisami 	<p>-wskazywanie cech charakterystycznych dla wywiadu</p> <ul style="list-style-type: none"> • wyszukiwanie informacji w tekście popularnonaukowym • korzystanie ze słownika terminów literackich
Odbiór innych tekstów kultury	<p>wskazywanie językowych i pozajęzykowych środków perswazji w reklamie prasowej</p> <ul style="list-style-type: none"> • interpretacja symboli występujących w malarstwie (symboliczne znaczenie barw, przedmiotów, usytuowania postaci) • posługiwanie się terminami adaptacja filmowa i teatralna • określanie roli reżysera, aktora, scenografa, charakteryzatora w procesie powstawania filmu lub przedstawienia teatralnego • wykrywanie związków między dziełem literackim a plastycznym 	<ul style="list-style-type: none"> • odróżnianie filmu dokumentalnego od fabularnego; dostrzeganie funkcji ilustracyjnej i interpretacyjnej dzieła malarskiego • wyszukiwanie informacji w Internecie i encyklopediach multimedialnych • ocenianie programów telewizyjnych (gier komputerowych) ze względu na wartość poznawczą, kulturalną i etyczną świadome i krytyczne odbieranie reklamy, obrona przed jej manipulacyjnym działaniem • dostrzeganie cech swoistych dla komiksu

MÓWIENIE		
Etyka wypowiedzi	<ul style="list-style-type: none"> • płynne mówienie na temat, z zachowaniem spójności i logicznego uporządkowania treści • unikanie zbędnych powtórzeń wyrazowych • dbałość o poprawność gramatyczną wypowiedzi • wyraźne i poprawne wymawianie wyrazów 	<ul style="list-style-type: none"> • utrwalanie wiadomości nabytych w klasie poprzedniej • modulowanie głosu w celu nadania wypowiedzi odpowiedniego sensu (ton uroczysty, parodystyczny, szyderczy) • unikanie w wypowiedzi wulgaryzmów, agresji, szablonów, slangu młodzieżowego • właściwe stosowanie akcentu wyrazowego i zdaniowego dbałość o kulturę języka • posługiwanie się językiem literackim, unikanie dialektyzmów oraz kalek językowych
Wypowiedź kilkuzdaniowa	<ul style="list-style-type: none"> • uzasadnienie właściwego zdania za pomocą rzeczowych 	<ul style="list-style-type: none"> • porządkowanie argumentów według ich ważności

	argumentów	
Oficjalne i nieoficjalne sytuacje mówienia	dobieranie środków językowych w zależności od adresata wypowiedzi – używanie zwrotów grzecznościowych, posługiwanie się językiem literackim i potocznym, gwarą uczniowską	jak w klasie poprzedniej
Dyskusja	<ul style="list-style-type: none"> uczestniczenie w dyskusji zgodnie z zasadami kultury używanie środków językowych wyrażających stosunek mówiącego do przedstawianych treści, nawiązywanie do wypowiedzi przedmówców 	-popieranie własnej wypowiedzi cytataми
Opis	opisywanie wyglądu postaci, krajobrazu, przedmiotu, sytuacji <ul style="list-style-type: none"> posługiwanie się przymiotnikami i wyrażeniami nazywającymi stosunki przestrzenne 	jak w klasie poprzedniej
Opowiadanie	opowiadanie treści utworu jedno- i wielowątkowego • spontaniczne i barwne opowiadanie z zachowaniem właściwej kompozycji	opowiadanie treści utworu wielowątkowego
Streszczenie	<ul style="list-style-type: none"> ustne streszczanie utworu fabularnego, filmu 	zachowanie chronologii wydarzeń i porządku przyczynowo-skutkowego, dokonywanie uogólnień
Charakterystyka	<ul style="list-style-type: none"> ustne charakteryzowanie postaci fikcyjnej; ocenianie postaw, a nie bohatera stosowanie słownictwa nazywającego cechy, wady i zalety 	<ul style="list-style-type: none"> charakteryzowanie postaci rzeczywistej charakteryzowanie postaci fikcyjnej układanie autocharakterystyki próby układania charakterystyki porównawczej
Wywiad	przeprowadzenie wywiadu z osobą z najbliższego otoczenia	przeprowadzenie krótkiego wywiadu z postacią fikcyjną (uczeń w roli pytającego i odpowiadającego na pytania, zgodnie z treścią lektury)
Recytacja	<ul style="list-style-type: none"> opanowanie pamięciowe i wygłaszanie tekstu poetyckiego z uwzględnieniem zasad interpunkcji, we właściwym tempie i z odpowiednią intonacją próby interpretacji głosowej 	<ul style="list-style-type: none"> interpretacja głosowa tekstu

PISANIE		
Estetyka i organizacja wypowiedzi	-sporządzanie planu dłuższych form wypowiedzi i • redagowanie tekstów zgodnych	• unikanie powtarzania wyrazów i konstrukcji gramatycznych

	z tematem o logicznym układzie i przejrzystej kompozycji <ul style="list-style-type: none"> • zachowanie proporcji między wstępem, rozwinięciem i zakończeniem • wykazywanie dbałości o estetykę zapisu, poprawność ortog 	
Teksty kilkudzaniowe	układanie testu, który zawiera prośbę, przeprosiny	<ul style="list-style-type: none"> • układanie tekstu reklamowego, informacji i komentarza • uzasadnianie własnego zdania
Opis	redagowanie opisu postaci, krajobrazu, dzieła malarskiego <ul style="list-style-type: none"> • świadome stosowanie przymiotników i słownictwa nazywającego stosunki przestrzenne 	postępowanie się w opisie dzieła sztuki podstawową wiedzą dotyczącą czasu powstania dzieła <ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnianie w opisie symbolicznych znaczeń barw, przedmiotów i usytuowania postaci
Opowiadanie	redagowanie opowiadania odtwórczego	redagowanie opowiadania w narracji pierwszej trzecioplanowej
Rozprawka	redagowanie rozprawki dowodzącej podanej tezy <ul style="list-style-type: none"> • układanie tekstu o trójdzielnej kompozycji na tematy bliskie uczniowi 	<ul style="list-style-type: none"> • redagowanie rozprawki na tematy związane z lekturą • przedstawianie w rozprawce argumentów uporządkowanych według ważności
Charakterystyka	redagowanie charakterystyki postaci rzeczywistej i fikcyjnej	próba redagowania charakterystyki porównawczej
List	redagowanie listu prywatnego na podstawie lektury i sytuacji z życia	redagowanie listu wzbogaconego opisem przeżyć
Dziennik, pamiętnik	<ul style="list-style-type: none"> • redagowanie kartki z dziennika i pamiętnika 	redagowanie kartki z dziennika i pamiętnika z elementami opisu przeżyć
Notatka	<ul style="list-style-type: none"> • redagowanie notatki w postaci streszczenia i planu 	redagowanie notatki w formie wykresu, tabeli, schematu
Sprawozdanie	pisanie sprawozdania z wycieczki klasowej	<ul style="list-style-type: none"> • redagowanie sprawozdania z zawodów sportowych z zastosowaniem typowych dla tego rodzaju relacji środków językowych
Streszczenie	<ul style="list-style-type: none"> • redagowanie streszczenia utworu fabularnego z zachowaniem chronologii i porządku przyczynowo- skutkowego 	redagowanie streszczenia krótkiego tekstu literackiego i popularnonaukowego na podstawie sporządzonego wcześniej planu
Pisma użytkowe	redagowanie zaproszenia, ogłoszenia, instrukcji, przepisu kulinarnego, pozdrowień	redagowanie dedykacji i regulaminu

NAUKA O JĘZYKU

Fonetyka	<ul style="list-style-type: none"> • omówienie procesu powstawania spółgłosek л, г; różnica w wymowie polskiej i ukraińskiej • omówienie różnicy między głosem a literą; alfabet ukraiński • rozróżnianie samogłosek i spółgłosek, głosek dźwięcznych i bezdźwięcznych • wyjaśnienie mechanizmu powstawania upodobnień pod względem dźwięczności i uproszczeń grup spółgłoskowych • wyjaśnienie sposobów zmiękczenia spółgłosek w języku ukraińskim, pisownia miękkiego znaku • pisownia -йо, -ьо • wyjaśnienie potrzeby stosowania apostrofu i jego pisownia • wymiana y – b, i – й 	<p>wykorzystywanie wiedzy z fonetyki w dbałości o poprawną wymowę – unikanie błędnych uproszczeń wyrazowych</p> <ul style="list-style-type: none"> • wymiana spółgłosek г, ґ, к, х na з, ц, с oraz г, ґ, к, х na ж, ч, ш
Słownictwo i słownictwo	<ul style="list-style-type: none"> • wskazywanie podstawy słowotwórczej, formantu i rdzenia • rozpoznawanie wyrazów należących do tej samej rodziny wyrazów • odróżnianie wyrazów pokrewnych od synonimów • posługiwanie się wyrazami bliskoznacznymi dla uniknięcia zbędnych powtórzeń w tekście 	<ul style="list-style-type: none"> • określanie na przykładach funkcji formantów słowotwórczych, rozpoznawanie w tekście funkcji wyrazów zdrobniałych, zgrubiałych oraz nacechowanych emocjonalnie • rozpoznawanie antonimów i używanie ich we własnych tekstach • poprawne zapisywanie przedrostków з-, с-, роз-, без-
Fleksja	<p>przypomnienie ogólnych wiadomości o rzeczowniku</p> <ul style="list-style-type: none"> • prawidłowe używanie różnych form rzeczowników, zaszeregowywanie ich do odpowiednich deklinacji • odmiana rzeczowników z uwzględnieniem grupy miękkiej, twardej i mieszanej • rozróżnianie rzeczowników występujących tylko w liczbie mnogiej lub pojedynczej • stopniowanie przymiotników • używanie związku przymiotnika z rzeczownikiem; dbałość o właściwy szyk • wzbogacenie tekstu przymiotnikami • rozróżnianie zaimków rzeczowych, przymiotnych, liczebnych • stosowanie zaimków w tekście w celu usunięcia zbędnych powtórzeń wyrazowych • łączenie wyrazów w zdaniu i zdań za pomocą różnych spójników – stosowanie się do 	<ul style="list-style-type: none"> • poprawne zapisywanie nazw własnych • przypomnienie wiadomości o przymiotnikach • cechy deklinacyjne przymiotników; grupa twarda i miękka • rozróżnianie przymiotników o formie pełnej i krótkiej • poprawne zapisywanie partykuły nie z różnymi częściami mowy • odróżnianie wyrazów abstrakcyjnych od konkretnych • rozróżnianie liczebników głównych, porządkowych, zbiorowych i ułamkowych • prawidłowe zapisywanie liczebników • poprawne używanie liczebników w datach • używanie liczebników w odpowiedniej formie • poprawne używanie i pisownia zaimków osobowych • powtórzenie wiadomości o czasownikach; tryb, czasowniki dokonane i niedokonane, czas • odmiana

	zasad interpunkcji	czasowników w czasie teraźniejszym, przeszłym i przyszłym • poprawne zapisywanie partykuły б, би
Składnia	• rozróżnianie zdania i równoważnika zdania	• przekształcanie wypowiedzi zawierających podmiot na bezpodmiotowe i odwrotnie • rozpoznawanie i budowanie zdań złożonych
Język jako twór społeczny	• objaśnianie sposobów wzbogacania zasobu słownikowego języka	ocenie przydatności wyrazów zapożyczonych; wyjaśnianie znaczenia często używanych zapożyczeń; analizowanie okoliczności zapożyczenia wyrazów z innych języków dawniej i dziś • rozróżnianie neologizmów i ocena ich przydatności

PROPONOWANA LITERATURA KLASA 7

1. Б.-І. Антонич – Батьківщина (та вибране)
2. Марко Вовчок – Зла Колючка і Добра Троянда – Кармелюк (уривок) – Дев’ять братів і десята сестриця Галя
3. Є. Гребінка – Запорозькі звичаї (уривок з повісті Чайковський)
4. О. Кониський – Сиротина – Боже великий, єдиний
5. О. Лапський – Кобзареві (та вибране)
6. Б. Лепкий – Видиш, брате мій – (та вибране) – Мишка (Казка для дітей: для малих і великих)
7. О. Лисенко – Співець України
8. А. Лотоцький – Ольга перевізниківна
9. О. Олесь – (вибране)
10. О. Пчілка – Збентежена вечеря
11. С. Руданський – Пан та Іван в дорозі – Козак і король – Запорожці у короля (або інші на вибір)

12. Г. Сковорода – Байки харківські
13. В. Сосюра – Любіть Україну
14. В. Стефаник – Катруся – Кленові листки (або інші на вибір)
15. С. Черкасенко – Маленький горбань
16. П. Чубинський – Ще не вмерла Україна
17. Т. Шевченко – Думи мої, думи мої – Сонце заходить – Марку Вовчку – І виріс я на чужині
18. В. Щурат – Заповіт Ярослава Мудрого

KLASA 8.

1. С. Васильченко – Роман – На чужину – Мужичька арифметика
2. В. Винниченко – Федько-халамидник
3. Остап Вишня – Для щирого українця – Чухраїнці – Перший диктант – (на вибір)
4. Марко Вовчок – Два сини –
5. О. Воропай – Звичаї нашого народу (Андрія)
6. Б. Грінченко – Каторжна (скорочено) – Грицько
7. Я. Гудемчук (вибране)
8. Є. Гуцало – Хто ти?
9. Л. Костенко – Давидові псалми (псалом І)
10. Б. Лепкий – Двоє дітей – Перша зірка
11. В. Самійленко – Ельдорадо – На печі – Українська мова
12. О. Стороженко – Скарб
- В. Стус – Як добре те, що смерті не боюсь я (та вибране)

13. І. Франко – Олівець – Сідоглавному – Моя любов – Притча про приязнь – Притча про піст

14. Т. Шевченко – Наймичка – І мертвим, і живим... – Невольник

15. Леся Українка – Давня казка (скорочено) – – До мого фортепіано – Contra spem spero

SPOSOBY OSIĄGANIA CELÓW

Według najnowszych tendencji w dydaktyce nauczyciel nie jest przywódcą, lecz przewodnikiem i doradcą w procesie dydaktycznym. Dlatego w celu osiągnięcia oczekiwanych wyników wychowania i kształcenia należy stosować różnorodne metody i formy pracy, aby zdobywanie kolejnych umiejętności było dla ucznia atrakcyjne.

Warto rozwijać samodzielność wychowanków przy każdej okazji, proponując na przykład znalezienie potrzebnych materiałów w bibliotece, Internecie. Wskazane jest częste stosowanie aktywizujących uczniów metod i technik nauczania:

- poszukiwań
- dyskusji,
- dramy,
- projektu,
- grup eksperckich,
- burzy mózgów,
- przekładu intersemiotycznego,
- debaty,
- śniegowej kuli
- drzewa decyzyjnego.

.....i wielu innych

Grupowe formułowanie i rozwiązywanie problemów odgrywa istotną rolę wychowawczą, gdyż pozwala zintegrować uczniów oraz łączyć nauczanie z wychowaniem. Proponuje się również zadawanie nadobowiązkowych prac domowych wymagających udziału kilku osób (przygotowanie wystawy, gazetki szkolnej). Wybierając określoną metodę pracy, nauczyciel musi uwzględniać specyficzne potrzeby zespołu klasowego. Organizowanie na lekcjach pracy zarówno indywidualnej, jak i grupowej umożliwi uczniom twórcze uczestniczenie w zajęciach, zmusi ich do aktywnego uczenia się. Uwzględnienie różnych możliwości intelektualnych i emocjonalnych uczniów pozwoli na indywidualizowanie nauczania i różnicowanie zadań dydaktycznych w zależności od tempa pracy uczniów.

Celem nauczania powinno być przede wszystkim kształcenie założonych w programie umiejętności uczniów, nie tylko realizacja treści programowych. Dlatego zaleca się poświęcanie na dany materiał czasu odpowiadającego potrzebom uczniów. Służą temu również systematyczne ćwiczenia kształcące założone w programie umiejętności. Program zakłada integrację treści wewnątrz przedmiotu, korelację z innymi przedmiotami oraz związek z pozaszkolnymi doświadczeniami uczniów. Język ukraiński jest przedmiotem, który uczy funkcjonowania w kulturze, zatem w naturalny sposób obejmuje większość zagadnień przewidzianych w ścieżkach edukacyjnych, edukacji filozoficznej, czytelniczej i medialnej oraz regionalnej.

Przy realizacji poszczególnych celów nauczania języka ukraińskiego niemożliwe jest pominięcie problemów, których dotyczą powyższe ścieżki edukacyjne. Realizując cele programu należy korzystać z różnorodnych form pomocy dydaktycznych: słowników, encyklopedii, Internetu, nagrań audio i wideo, reprodukcji dzieł sztuki. W redagowaniu tekstów użytkowych (podanie, CV, zaproszenie) nauczyciel powinien wykorzystywać programy komputerowe, np. edytory tekstu. Zadaniem nauczyciela, równie ważnym jak kształcenie umiejętności, jest motywowanie uczniów do czytania, rozbudzanie zainteresowań literaturą i językiem oraz szeroko pojętą kulturą, ponieważ ma to duży wpływ na wzbogacenie ich słownictwa, sposób ich wypowiedania się w mowie i piśmie. Pracę nad lekturą należy zawsze łączyć z realizacją celów wychowawczych. Tekst literacki to doskonały materiał do uświadomienia

młodym ludziom, że lepiej jest oceniać postawę, zachowanie niż osobę. Nauczyciel powinien unikać moralizowania, niech raczej skłania uczniów do samodzielnego wyciągania wniosków i dostrzegania w literaturze uniwersalnych wartości. Kształcenie językowe należy podporządkować sprawności w posługiwaniu się językiem ukraińskim w rozmaitych sytuacjach komunikacyjnych. Zaleca się także częste przeprowadzanie ćwiczeń, a nawet całych jednostek lekcyjnych wzbogacających słownictwo uczniów.

Przy sprawdzaniu prac należy poprawiać błędy, a nie jedynie je zaznaczać. Szczególną uwagę należy zwrócić na ortografię, ponieważ praktyka nauczania języka ukraińskiego wykazuje dużą skalę trudności związanych z prawidłowym zastosowaniem norm ortograficznych.

KONTROLA I OCENA OSIĄGNIĘĆ UCZNIÓW

Tworząc system oceniania z języka ukraińskiego, należy oprzeć się na wewnątrzszkolnym systemie oceniania, który wyznacza pewne ramy i systemy wartości danej szkoły, a także uwzględnić ogólnie obowiązujące podstawy programowe, standardy osiągnięć oraz specyfikę środowiska lokalnego. Ocenianie osiągnięć uczniów jest ważnym składnikiem procesu kształcenia. Pełni ono różnorakie funkcje: diagnozuje umiejętności ucznia, stanowi informację dla rodziców, motywuje młodego człowieka do pracy.

Nauczyciel powinien poznać osiągnięcia uczniów.

Kontrola i ocena osiągnięć uczniów musi być systematyczna. W każdym semestrze podlegają jej następujące formy pracy ucznia:

- wypowiedzi ustne na lekcji oraz przygotowanie w domu;
- recytacja utworów poetyckich;
- technika głośnego czytania;
- sprawdzian czytelniczy sprawdzający stopień rozumienia czytanego tekstu;
- prace klasowe, redagowanie różnych form wypowiedzi;
- sprawdziany z nauki o języku;

- pisemne prace domowe;
- dyktanda;
- zadania nadobowiązkowe – stosownie do potrzeb i zainteresowań uczniów.

Należy przy każdej okazji kontrolować systematyczność wykonywania zadań domowych, jednak nie wszystkie muszą być oceniane. Nie należy wystawiać ocen za pierwsze samodzielne próby redagowania nowo poznanych form wypowiedzi. Uczeń powinien znać kryteria wystawiania oceny przed przystąpieniem do ocenianego działania. Każda ocena pracy pisemnej i ustnej musi być uzasadniona przez nauczyciela.

Recenzując pracę ucznia, należy najpierw wymienić jej zalety, a dopiero później niedociągnięcia i sposoby ich wyeliminowania w przyszłości.

Warto wdrażać uczniów do wspólnego omawiania prac kolegów. Jest to doskonała okazja do wyrabiania tactu i grzeczności, a także uważnego słuchania i wyciągania wniosków z cudzych błędów. Przy omawianiu prac można przedstawiać także prace wzorowe, które uzmysłwią uczniom nie tylko ich niedociągnięcia, ale pokażą również sposoby poprawy swoich prac. Nauczyciel dokonujący oceny powinien respektować zalecenia poradni psychologiczno-pedagogicznej dotyczące ucznia. Przy ocenianiu prac baczną uwagę należy zwrócić na ucznia dyslektycznego.

Program nie narzuca sposobu przeliczania osiągnięć ucznia na oceny szkolne w ciągu semestru. Można stosować system tradycyjny, polegający na wystawianiu stopni, a także system punktowy i ocenę opisową.

Ocena osiągnięć uczniów.

Ocenianie – to proces gromadzenia informacji o uczniach, który jest integralną częścią procesu uczenia się i nauczania. Jego podstawową właściwością jest rozpoznawanie postępów ucznia w stosunku do wymagań edukacyjnych.

Kontrola pełni zarówno funkcję diagnostyczną, to znaczy pozwala nauczycielowi określić, które partie materiału nie zostały jeszcze opanowane przez poszczególnych uczniów i wymagają dodatkowych ćwiczeń, a także

funkcję wychowawczą, polegają na wdrażaniu uczniów do systematycznej pracy.

Wymienione funkcje najlepiej widoczne są w trakcie kontroli bieżącej, mającej na celu przyzwyczajenie uczniów do rytmicznego wykonywania zadań oraz sprawdzenia stopnia opanowania aktualnie przerabianego materiału. Najczęściej jest to kontrola ustna.

Kontrola okresowa, przeprowadzana zwykle w formie pisemnej kilka razy w semestrze, ma na celu sprawdzenie opanowania całości materiału przerabianego w wybranym okresie.

Jednym z istotnych warunków podnoszenia poziomu nauczania jest kontrola osiągnięć uczniów w zakresie poszczególnych sprawności, z uwzględnieniem wszystkich aspektów języka.

Sprawdzanie osiągnięć uczniów powinno być prowadzone systematycznie. Podstawą do sprawdzania umiejętności językowych, zdolności myślenia, nawyków ortograficznych i interpunkcyjnych są wypracowania, testy, sprawdziany ortograficzne i interpunkcyjne. Nauczyciel powinien przeprowadzić w ciągu semestru co najmniej jedną pracę klasową (wypracowanie) i pracę klasową sprawdzającą wiadomości i umiejętności z nauki o języku.

Wypracowanie ucznia należy opatrzyć komentarzem uzasadniającym ocenę, uświadamiającym uczniowi jego osiągnięcia, informującym o zaległościach, ukierunkowującym dalszą pracę.

Oceniając ustne wypowiedzi uczniów należy zwrócić uwagę na formułowanie własnych sądów, słownictwo, poprawność językową i logikę wypowiedzi. Ponadto powinno się oceniać technikę czytania, stopień rozumienia czytanego tekstu oraz sposoby wygłaszania tekstów z pamięci.

PLAN WYCHOWAWCZY Z JĘZYKA UKRAIŃSKIEGO

<i>Zadania</i>	<i>Tematyka</i>
Odpowiedzialność za siebie i innych	1Przestrzeganie ustalonych norm, reguł i zasad 2Uczenie się szacunku dla wspólnego dobra
Pracowitość, rzetelność, wytrwałość	1Systematyczne przygotowanie się do zajęć 2Pozytywna motywacja do nauki
Aktywność społeczna	1Umiejętność odnalezienia swojego miejsca w grupie, środowisku. 2Wywiązywanie się powierzonych zadań. 3Rozwijanie sfery poznawczej, ukierunkowanie na szukaniu prawdy, dobra, piękna w otoczeniu własnym i środowisku.
Stawianie celów i ich osiągnięcie	1Stopień trudności adekwatnie do możliwości ucznia. 2Pogłębianie i poszerzanie swoich możliwości.
Przywiązanie i poszanowanie wartości	1Chęć uczenia się j. ukraińskiego 2Zapoznanie się z kulturą ukraińską
Umiejętność oceny własnych zachowań	1Ocena zachowania na tle grupy 2Samocena
Umiejętność komunikacji	1.Kształtowanie umiejętności myślenia i formułowania wypowiedzi 2.Doskonalenia umiejętności mówienia, słuchania, pisanie i czytania

